

UNIVERSITEIT HASSELT
en
TRANSNATIONALE UNIVERSITEIT LIMBURG
INSTELLINGSREVIEW • BEOORDELINGSRAPPORT

12 JULI 2022

ELMER STERKEN (VOORZITTER) • ANTONIA AELTERMAN, FRANK VAN DER
DUIJN SCHOUTEN, RAYMONDA VERDYCK, SOFIE FÉRAUGE
(COMMISSIELEDEN) •
MARIANNE VAN DER WEIDEN (SECRETARIS) • DAPHNE CAROLUS
(PROCESCOÖRDINATOR)

Inhoud

1. Abstract	5
2. Rapportage van het onderzoek van de commissie	6
3. Oordeel.....	29
Bijlage 1: Samenstelling van de commissie	31
Bijlage 2: Programma voor de dialoog met de instelling	32
Bijlage 3: Verantwoording.....	34
Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal	35

1. Abstract

De commissie komt tot een positief oordeel over de kwaliteitszorg van de Universiteit Hasselt (UHasselt) en de universitaire campus Hasselt/Diepenbeek van de transnationale Universiteit Limburg (tUL).

De tUL en UHasselt onderscheiden zich op het governance-niveau, terwijl de onderwijsmissie, het onderwijsbeleid en de eigen regie dezelfde UHasselt-kaders volgen. De commissie heeft zich in haar verdiepende onderzoek wat betreft de bestuurlijke vormgeving en de governance daarom gericht op de eigenheid van beide instellingen. Om zicht te krijgen op de doelmatigheid van de kwaliteitszorg in beide instellingen heeft de commissie ervoor gekozen in een verdiepende trail exemplarisch naar een opleiding van zowel tUL als van UHasselt te kijken. Een gelijkaardige oefening gebeurde voor de vertaling van de civic onderwijsmissie, waar de commissie naar een brede waaier van tUL- en UHasselt-opleidingen gekeken heeft om de verankering ervan in het onderwijs te onderzoeken.

De door de instellingen aangeleverde Kritische reflectie gaf de commissie een goed beeld van het onderwijsbeleid en het kwaliteitszorgsysteem. De dialogen tijdens zowel het verkennende als het verdiepende locatiebezoek van de commissie toonden duidelijk het engagement van alle betrokkenen. Er is een sterke kwaliteitscultuur, mede door de korte lijnen tussen docenten, studenten en bestuur. Studenten zijn vertegenwoordigd en actief op alle niveaus (opleiding, faculteit, instelling). De opleidingen voelen zich goed ondersteund door de stafdiensten. De UHasselt en de tUL profileren zich als civic universiteit. Dat houdt in dat ze door hun onderwijs en onderzoek willen bijdragen aan de doordenking en oplossing van maatschappelijke vraagstukken, in het bijzonder die in de regio. Dat komt onder andere tot uitdrukking in maatschappelijk georiënteerde opleidingsonderdelen en activiteiten waar studenten met enthousiasme en trots aan deelnemen. De maatschappelijke rol van de UHasselt en tUL blijkt zeker ook uit de nauwe samenwerking van opleidingen met het werkveld. De commissie adviseert tUL en UHasselt deze civic profilering en activiteiten wel duidelijker te tonen aan de buitenwereld om te laten zien wat hen precies onderscheidt van andere universiteiten en aan te tonen dat civic meer is dan maatschappelijke dienstverlening.

De UHasselt en tUL maken gebruik van een eigen kwaliteitszorgsysteem: VISIO-O (Visie-Innovatie-Strategie-Intervisie voor Ontwikkeling van Onderwijs). Elke zes jaar nodigt een opleiding een externe visiecommissie uit voor een bezoek om op basis daarvan te rapporteren over de kwaliteit en te adviseren over de verdere ontwikkeling van het onderwijs. Ook krijgt de opleiding een onderwijskwaliteitsrapport, opgesteld door de dienst Onderwijsbeleid en kwaliteitszorg. Op basis van beide rapporten stelt de opleiding een strategieplan op voor de erop volgende zes jaar. De uitvoering daarvan wordt jaarlijks gemonitord en zo nodig bijgesteld. VISIO-O heeft geleid tot een grotere bewustwording van kwaliteit bij de docenten en tot een continu proces van kwaliteitszorg. Dat is een sterk punt. Wat betreft de visiecommissies adviseert de commissie de externe gerichtheid en onafhankelijkheid te blijven bewaken.

Ondanks de bestuurlijke complexiteit werkt de samenwerking in de tUL in praktijk naar tevredenheid. In het algemeen maakt de bestuurlijke structuur goed gebruik van de kleinschaligheid van de instelling en de korte lijnen tussen de verschillende gremia. Bij groei van de instelling kan dit onder druk komen te staan.

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

1. Denk tijdig na over de optimale bestuurlijke structuur bij groei van de instelling;
2. Maak de civic profilering en activiteiten expliciet zichtbaar voor de buitenwereld;
3. Bewaak de balans tussen nabijheid en objectiviteit in de visiecommissies en maak dit zichtbaar in de benoemingsprocedure, opdrachtformulering en werkwijze.

2. Rapportage van het onderzoek van de commissie

Vorbereiding

Op 21 januari 2022 ontving de commissie de Kritische reflectie van de Universiteit Hasselt (verder: UHasselt) en de transnationale Universiteit Limburg (verder: tUL) ter voorbereiding op de instellingsreview.

De tUL is een samenwerking tussen twee universiteiten in Vlaanderen en Nederland, namelijk de UHasselt en Universiteit Maastricht (verder: UM). De tUL werd middels een verdrag opgericht door de Vlaamse en Nederlandse regeringen in 2001. Binnen tUL bundelen beide universiteiten delen van hun onderwijs- en onderzoekexpertises. Op de campus Hasselt/Diepenbeek worden de tUL-opleidingen in de vakgebieden informatica/kennistechnologie, statistiek en biomedische/moleculaire levenswetenschappen ingericht. De rechtenopleiding is een samenwerking van tUL en Katholieke Universiteit (KU) Leuven. Deze wordt evenwel alleen door de campus Hasselt/Diepenbeek aangeboden.

De tUL wordt paritair bestuurd door beide universiteiten. Het College van Bestuur van de tUL is daarbij verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur. In concreto betekent dit dat de strategische aspecten wat betreft tUL als instelling gezamenlijk worden behartigd. Op de Vlaamse en Nederlandse campussen worden de opleidingen echter geoperationaliseerd door de 'thuisuniversiteit'. Dit betekent dat voor de campus Hasselt/Diepenbeek de verantwoordelijkheid voor het onderwijsbeleid en de kwaliteitsborging van de opleidingen dezelfde kaders als die van UHasselt volgen. De bachelor- en masteropleidingen Informatica en de *Master of Statistics and Data Science* ressorteren zo onder de faculteit Wetenschappen van de UHasselt en de bachelor- en masteropleidingen Biomedische wetenschappen onder de faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen. De bachelor- en masteropleidingen Rechten bevinden zich in de faculteit Rechten. Studenten schrijven zich in aan de tUL op de Vlaamse campus Hasselt/Diepenbeek of op de Nederlandse campus Maastricht en kunnen hun volledige opleiding afwerken op die campus; al kan een student voor sommige opleidingsonderdelen aansluiten op de andere campus. Die mogelijkheden zijn het meest uitgewerkt voor de keuze-opleidingsonderdelen. Beide universiteiten trachten op die manier de meerwaarde van de samenwerking op het vlak van onderwijs- en onderzoekexpertise te maximaliseren in de opleidingen, en dus ook in het belang van de persoonlijke trajecten van de student.

De eerste indrukken en de vragen die op grond van de Kritische reflectie naar voren kwamen waren onderwerp van gesprek in de online kennismakings- en voorbereidingsbijeenkomst van de commissie op 4 februari 2022.

In dat gesprek merken de commissieleden op dat uit de Kritische reflectie een jonge en ambitieuze universiteit spreekt met een sterk gevoel van een academische gemeenschap en een duidelijke missie in de regio. Er is een helder idee over de organisatie en governance van de onderwijskwaliteitsorganisatie en te volgen werkwijze (VISIO-O, Visie-Innovatie-Strategie-Intervisie voor Ontwikkeling van Onderwijs). De Kritische reflectie biedt toegang tot de achterliggende relevante documentatie en is geschreven met sterke betrokkenheid van studenten en staf. Een sterk punt is de aandacht voor de academische gemeenschap en de gewenste civic interactie met de omgeving, voortbouwend op de historische context van de instelling. Scherp is ook de evolutie van de onderwijskwaliteitsorganisatie, met een duidelijke structuur en een continue neiging tot verbeteren. Het valt de commissie op hoe consciëntieus de UHasselt gewerkt heeft aan de opvolging van de vorige instellingsreview (2016).

Tijdens het verkennende locatiebezoek wil de commissie vooral nagaan hoe het beschreven beleid in de praktijk is uitgewerkt. De vragen die ze tijdens het verkennende locatiebezoek wil stellen worden vooraf verzameld en besproken tijdens een vooroverleg op 15 maart 2022, direct voorafgaand aan het bezoek.

Verkennd locatiebezoek

Op 16 maart 2022 vindt het verkennende locatiebezoek plaats. Het bezoek begint met een informele Meet & Greet waarin universiteit en commissie met elkaar kennismaken. In een korte presentatie wordt kort toegelicht wat civic inhoudt voor de UHasselt en de tUL en welke rol zij vervullen in de regio, inspelend op de onderwijsnoden en als motor voor innovatie. Tijdens de dialoogsessies (en daarmee ook in dit rapport) spreekt de commissie uit praktische overwegingen meestal over de UHasselt, ook wanneer het om onderwijsactiviteiten in het kader van de tUL gaat. Wanneer het specifiek de samenwerking betreft wordt dit uiteraard wel geëxpliciteerd.

Dialoogsessie 1: van transversaal beleid naar onderwijsbeleid

In de eerste dialoogsessie wordt meer in detail toegelicht hoe het transversale beleid wordt vertaald in onderwijsbeleid. De civic missie, geëxpliciteerd sinds 2018, beoogt het versterken van de regio via excellent onderzoek, dienstverlening en onderwijs. UHasselt koos in 2021 voor vier strategische thema's: *lerend, inclusief, duurzaam en internationaal*, die de basis vormen voor haar transversaal strategisch beleid om die civic missie waar te maken. Voor elk van deze strategische thema's is een stuurgroep ingesteld, met een trekker die deels voor deze taak is vrijgesteld. In nauwe wisselwerking met het Dagelijks Bestuur (DB) en het College van Decanen (CvD) werkt de stuurgroep uit hoe het kenmerk kan worden geoperationaliseerd en in de opleidingen kan worden verankerd.

De commissie probeert een scherper beeld te krijgen van de civic uitwerking in het onderwijs en wat studenten hiervan ervaren. De gesprekspartners lichten toe dat het de bedoeling is studenten stevig te betrekken bij allerlei initiatieven met een maatschappelijke inslag van opleidingen, zoals *business projects* en *real-life projects* die bijdragen aan het oplossen van regionale vraagstukken, zonder dat de UHasselt eist dat elke opleiding steeds kwantitatief bewijst dat ze civic is. Het streven is de civic competenties in de leerdoelen van alle opleidingen op te nemen, maar in sommige opleidingen is het civic aspect gemakkelijker te verbinden aan vakspecifieke aspecten dan in andere. Daarom zijn ook overkoepelende projecten belangrijk: er is vanaf het academiejaar 2022-2023 een instellingsbreed keuzevak rond civic en studenten van de UHasselt kunnen bijdragen aan de Talentenacademie Limburg om betere onderwijsloopbanen voor kansarme leerlingen te stimuleren. De UHasselt wil het bijdragen aan civic projecten niet verplichten, maar wel alle studenten de kans bieden eraan deel te nemen: opleidingsspecifiek waar het kan en daarnaast instellingsbreed voor studenten uit andere opleidingen waarin dit minder voor de hand ligt.

De commissie vraagt naar de achtergrond van de vier beleidsprioriteiten (lerend, inclusief, duurzaam en internationaal): zijn ze in hun profilering voldoende onderscheidend van andere universiteiten? En zijn ze voldoende sturend; met andere woorden helpen ze bij het maken van keuzes? De gesprekspartners zijn het met de commissie eens dat deze kenmerken ook van toepassing zijn voor andere universiteiten, maar benadrukken dat ze voor de UHasselt en haar regio heel relevant zijn. Bovendien zijn ze in de huidige onderwijspraktijk niet vanzelfsprekend. Voor alle vier thema's wil de UHasselt een doorvertaling maken naar de praktijk van onderwijs, onderzoek en beleid en in wisselwerking met de omgeving benadrukken wat ze belangrijk vindt. De thema's geven focus aan de inzet van bijvoorbeeld onderzoeksmiddelen: interdisciplinaire projecten die niet gekoppeld zijn aan een van de vier kenmerken worden niet gefinancierd. De doorvertaling naar de werkvloer moet deels nog gebeuren, waarbij het thema duurzaamheid het verst gevorderd is. Voor het thema internationaal wordt nu een internationaliseringsplan uitgewerkt, met aandacht voor ontwikkelings samenwerking. Het gaat volgens de aanwezigen om een bottom-up proces, met werkgroepen inclusief studenten en administratief-technisch personeel. Het centrale beleid maakt de finale keuzes en legt de link met begroting en prioriteiten. Men is zich ervan bewust dat dit proces tijd kost, maar ziet het als meerwaarde dat het tot meer draagvlak leidt.

De commissie vraagt naar de interactie tussen de bottom-up en top-down benadering, of er afstemmingsproblemen tussen de verschillende niveaus zijn en wat de rol van de Raad van

Bestuur in dit proces is. Het blijkt te gaan om een proces in volle transformatie. Zo geldt bijvoorbeeld voor internationalisering dat elke faculteit tot nu toe eigen prioriteiten heeft gesteld. Deze variëteit moet mogelijk blijven, maar daarnaast wil de UHasselt een meer strategische internationaliseringsraad oprichten met een duidelijke agenda. Dat heeft bijvoorbeeld geleid tot deelname aan de *European University Alliance on Responsible Consumption and Production*. Bij deze strategische visie kunnen verschillende geledingen en faculteiten aanhaken, maar dit hoeft niet vanaf de start voor iedereen te gelden. Eigen prioriteiten per faculteit blijven mogelijk, al is het wel de bedoeling bij nieuwe projecten steeds de vraag te stellen of een van de partneruniversiteiten kan gelden als primaire partner. Leden van de Raad van Bestuur voegen toe dat de beslissing om toe te treden tot de Europese Universiteit in de Raad met groot enthousiasme is begroet. De Raad ziet het als zijn taak de consistentie van beleid te borgen en vindt het belangrijk dat alle faculteiten kunnen uitleggen hoe hun activiteiten passen bij de centraal gemaakte afspraken en kaders. Er is een vrij grote consensus in Limburg dat de UHasselt belangrijk is voor de provincie en dat dit continue aandacht vraagt, met respect voor de academische autonomie.

Terugblikkend op de dialoog is de commissie van mening dat er sprake is van *work in progress*: er zijn al stappen gezet, bijvoorbeeld op het terrein van internationalisering, en de link met regionale noden is evident. Toch is het de commissie nog niet helemaal duidelijk of en hoe alle studenten in aanraking komen met de civic missie: is dit voldoende verankerd in de competenties of zit het vooral in projecten waaraan niet alle opleidingen meedoen? Hier zou de commissie verder op willen ingaan in de volgende dialoog, en mogelijk ook in het verdiepende bezoek in mei.

Dialoogsessie 2: visie op onderwijs en onderwijsbeleid

In een presentatie licht de vicerector onderwijs toe wat de UHasselt onderwijsvisie is, hoe die visie en de transversale beleidsthema's worden vertaald in onderwijsbeleid, welke lessen uit het onderwijsbeleid van de afgelopen jaren worden getrokken en hoe de UHasselt het nieuwe beleidsplan onderwijs 2022-2029 ziet. De vier transversale thema's internationaal, inclusief, duurzaam en lerend worden vertaald naar vier overeenkomstige strategische thema's in het onderwijsbeleidsplan, respectievelijk divers en inclusief, civic, duurzaamheid en onderwijsinnovatie. De onderwijsbeleidsthema's worden vervolgens geoperationaliseerd in doelstellingen op instellings- en opleidingsniveau, mede gebaseerd op een nulmetingsgesprek aan het begin van het proces.

In het eerste deel van deze dialoogsessie dragen de gesprekspartners uit diverse opleidingen voorbeelden aan omtrent hoe zij hun eigen opleidingsstrategieplan ontwikkelen, parallel aan de voorbereiding op de instellingsreview. In opleidingsfora is met alle betrokkenen, inclusief studenten, gesproken over ambities en mede als onderdeel van de VSIO-O-cyclus ontwikkelen opleidingen hun strategie. Opleidingen voelen de ruimte om in de komende periode van zes jaar de strategische pijlers en de civic competenties in hun eigen strategieplan door te vertalen en daarbij hun prioriteiten te bepalen. De dialoog met de centrale dienst Onderwijsbeleid en kwaliteitszorg (OBKZ) wordt daarbij als ondersteunend ervaren en leidt tot gelijkgerichtheid tussen opleidingen. Monitoringsrapporten worden besproken in de Raad van Bestuur, het CvD en het DB, zodat iedereen weet waar de opleidingen staan in het veranderingsproces.

De commissie vraagt wat de speerpunten in onderwijsinnovatie zijn en of interdisciplinariteit daarbij een algemeen thema is. De nieuwe opleiding materiomics wordt genoemd als mooi voorbeeld van een interdisciplinaire opleiding op masterniveau. De UHasselt streeft ernaar in de toekomst T-shaped professionals op te leiden en begeleidt de opleidingen daarbij vanuit de dienst OBKZ. Onderwijsprojecten worden ook ondersteund met tijdelijke extra financiële middelen. De opleidingen zien een duidelijke meerwaarde in deze onderwijsprojecten, die starten met tijdelijke centrale financiering en daarna worden doorgezet met eigen middelen. De ondersteuning activeert de opleidingen om onderwijsvernieuwing daadwerkelijk uit te voeren. In de meeste opleidingen gaat het op dit moment eerder om multidisciplinair dan om interdisciplinair onderwijs. Voor het overige is onderwijsinnovatie vooral zichtbaar in de

didactische aanpak, met name in de kleine groepen, korte studieperiodes (kwartielen), studentgerichtheid en korte lijnen tussen docenten en studenten. Ook de praktijkgerichtheid van het onderwijs is toegenomen doordat de instellingsbrede employability en academic skills verder zijn uitgewerkt in leerlijnen binnen de opleidingen. Blended onderwijs is de afgelopen jaren versterkt, ook wat betreft de fysieke infrastructuur, waardoor de voordelen van kleinschaligheid als kenmerk van het UHasselt-onderwijs ook bij groei van de studentenaantallen behouden kunnen blijven.

De instelling licht desgevraagd toe dat ze er als civic universiteit naar streeft de jongeren uit de provincie door haar onderwijsaanpak aan zich te binden en te voorkomen dat ze uit de regio vertrekken als ze hoger onderwijs willen volgen. Het beperkte opleidingsaanbod is in dat opzicht een hinderpaal, maar de UHasselt ontplooit sinds 2018 initiatieven zoals het Centrum voor Inclusief en Excellent Leren en de Talentenacademie om de jongeren in de provincie verder te laten studeren. Ook interne acties worden ingezet om de instroom van nieuwe groepen en de doorstroom van deze studenten te bevorderen. Daarbij hoort ook dat de medewerkers zich professionaliseren in het personaliseren en differentiëren van hun onderwijs.

In deze dialoog heeft de commissie verhelderende voorbeelden gehoord, wat haar meer vertrouwen geeft in de implementatie van de civic missie en het strategische onderwijsbeleid. De onderwijsinnovatie focust vooral op nieuwe didactische werkvormen, mede mogelijk gemaakt door de kleinschaligheid van de opleidingen. De commissie had evenwel meer initiatieven verwacht voor minderheidsgroepen, zoals een speciale didactische benadering, een extra aanbod in sociale vaardigheden en taal, en meer studentenbegeleiding.

Dialoogsessie 3: studentenparticipatie

In een korte presentatie licht de voorzitter van de Studentenraad (StuRa) toe hoe studenten aan de UHasselt hun input kunnen leveren op alle niveaus. Kenmerkend zijn de korte lijnen en de vlotte communicatie over een breed scala aan onderwerpen. Studenten worden betrokken door faculteitscoördinatoren, in Stuveroverleggen, evaluatievergaderingen en laagdrempelige studentenparticipatieavonden. Ter voorbereiding op de aanstaande verkiezing van nieuwe leden organiseert de StuRa informatieavonden om uitleg te geven aan mogelijke geïnteresseerden en vragen te beantwoorden.

In de dialoog vertellen de StuRa-leden hoe ze alle studenten via mailings, bijeenkomsten en sociale media informeren over het werk van de StuRa. Nieuw verkozen studenten worden in de maanden na hun verkiezing in het werk geïntroduceerd zodat ze in het nieuwe academiejaar direct actief kunnen zijn. Om de overdracht over de jaren heen te bevorderen heeft de StuRa een participatiecoach, wat bewijst dat de UHasselt studentenparticipatie stimuleert. Studenten kunnen ook participeren als lid van het onderwijsmanagementteam (OMT) van hun opleiding zonder lid te zijn van de StuRa en worden dan opgeleid door bepaalde docenten, die hen stimuleren af te stemmen met de StuRa. Er is een redelijk goede verdeling van studenten met verschillende achtergronden. Voor de inbreng van buitenlandse studenten heeft de StuRa een internationale onderafdeling met Engels als voertaal.

De StuRa ondersteunt de binding van de UHasselt met de provincie en ziet dat studenten door gastcolleges van regionale bedrijven beter geïnformeerd worden over stage- en baankansen en mede daardoor behouden blijven voor de regio. Overigens voelen ze zich ook voldoende voorbereid om verder weg te gaan voor een vervolgstudie. In de opleidingen mobiliteitswetenschappen ligt het accent in de eerste studie jaren soms op stad en regio en wordt het daarna verbreed naar nationaal en internationaal niveau.

Veel studenten wonen bij hun ouders, waardoor de UHasselt veel pendelstudenten heeft. De StuRa wil voor hen de verbinding met de stad verbeteren en ziet mogelijkheden in slimmere roosters en de inzet van digitalisering, waarbij het aantal contacturen gelijk blijft. Veel studenten kiezen voor de UHasselt vanwege de extra begeleiding en de kleinschaligheid. De StuRa-vertegenwoordigers zijn van mening dat de onderwijsvisie door alle studenten

gedragen wordt en vinden dat de StuRa succesvol verbetervoorstellen kan inbrengen. Ze zijn in het algemeen tevreden over de voorzieningen aan de UHasselt en noemen als voorbeeld het Studentpoint dat recent in het leven is geroepen, en waar studenten met hun vragen terecht kunnen. De voorzieningen op de campus Diepenbeek zijn uitgebreider dan op de stadscampus, omdat het in Diepenbeek om grotere studentenaantallen gaat.

Na afloop van deze sessie stelt de commissie vast dat de studenten enthousiast zijn en dat ze voor de UHasselt hebben gekozen in functie van de onderwijsbegeleiding. Hun opleiding beperkt hun mogelijkheden niet tot de regio en kan zich volgens hen in academisch opzicht meten met de andere universiteiten. De commissie vraagt zich wel af of de grote loyaliteit aan Limburg mogelijk een negatief effect heeft om studenten van elders aan te trekken en of de inclusiviteit niet beperkend is. De huisvestingsproblematiek kan ook belemmerend werken. In het verdiepende bezoek vindt de commissie het belangrijk bij elk onderwerp ook met studenten te spreken en inzicht te krijgen in de wijze waarop de UHasselt de academische kwaliteit van opleidingen garandeert.

Dialogsessie 4: monitoring van het onderwijs

De directeur OBKZ geeft een nadere toelichting op de monitoring van onderwijskwaliteit, onderwijsbeleid en kwaliteitszorg, met als constanten de inzet van VISIO-O en de korte lijnen tussen de verschillende niveaus (gedeeld eigenaarschap). Het systeem van VISIO-O wordt in detail gepresenteerd. Alle opleidingen hebben inmiddels fase 1 doorlopen en sommige maken de cirkel al rond en beginnen voor de tweede keer aan deze fase. Bij een peerreview van de werking van de diensten OODI en KZ kreeg de UHasselt de vraag of er niet teveel instrumenten en rapporten waren, en het advies de planlast te verminderen en meer te focussen op ondersteunen dan op monitoren. Naast VISIO-O vinden op het niveau van opleidingsonderdelen frequent bevragingen en evaluatievergaderingen plaats om zo nodig snel verbeteringen te kunnen invoeren. In de opleidingen vervult het OMT een kernrol.

In de dialoog krijgt de commissie nadere informatie over de werking van de visiecommissies, met name wat betreft onafhankelijkheid en kwaliteit van de leden en de bronnen en criteria die zij hanteren. De focus ligt op het academisch niveau en het inhoudelijk actualiteitsgehalte van de opleidingen. De gesprekspartners benadrukken dat de visiecommissies zich houden aan de decretale kwaliteitskenmerken voor visitaties, dus spreken met alle betrokkenen, inclusief studenten en alumni, en ook het niveau van afstudeerproeven beoordelen. Ze krijgen alle documenten die ze nodig hebben, maar hebben niet altijd toegang tot de opleidingsportfolio's, omdat die volgens de UHasselt voor hen te onoverzichtelijk en te omvangrijk zijn. Leden worden benoemd door de Faculteitsraad op voordracht van het OMT. Het moet gaan om voor het vakgebied relevante en onafhankelijke *friendly reviewers* uit academia of werkveld, die interesse hebben in de opleiding en een consultatieve rol op zich kunnen nemen, gericht op verbetering. Als een voorgesteld lid volgens de dienst KZ onvoldoende gewicht heeft of niet voldoende onafhankelijk lijkt, of als steeds dezelfde persoon gevraagd wordt, wordt de Faculteitsraad gevraagd het voorstel aan te passen en andere leden te benoemen. Als dit niet gebeurt zal de dienst KZ escaleren naar het CvD en zal het CvD de samenstelling overrulen. Opleidingen die de UHasselt samen met andere instellingen verzorgt en waarvan UHasselt de coördinerende/administrerende instelling is, volgen de VISIO-O-systematiek en richtlijnen van de UHasselt. De ervaring leert dat gesprekken met de visiecommissies over de ambities van een opleiding goede input leveren voor het op te stellen strategieplan.

De commissie verneemt dat de UHasselt belang hecht aan de betrokkenheid van alumni. Niet alleen worden zij bevroegd over hun ervaringen, maar opleidingen worden ook gestimuleerd contact te houden met hun alumni als stakeholders, bijvoorbeeld door een focusgroep alumni in te richten of hun input uit het werkveld te gebruiken bij de revisie van een opleiding of om het onderwijs voor studenten tastbaarder te maken. De commissie vraagt zich af of er data zijn over waar alumni terecht komen en, meer in het algemeen, hoe data in het kwaliteitszorgsysteem worden gebruikt. De gesprekspartners melden dat het Business intelligence (BI)-systeem jaarlijks data oplevert op instellings-, faculteits- en opleidingsniveau

en dat die gegevens actueel en onderling vergelijkbaar zijn. De decanen maken dankbaar gebruik van de signaalfunctie van deze monitoring.

Naast de visierapporten ontvangen de opleidingen in de eerste fase van de VISIO-O-cyclus een rapport over hun onderwijskwaliteit, opgesteld door de dienst OBKZ in dialoog met de opleiding. Medewerkers van OBKZ nemen deel aan OMT-vergaderingen en de gesprekspartners laten de commissie weten dat dit tot een krachtige samenwerking leidt, gebaseerd op actuele kennis van wat er in een opleiding speelt, maar ze benadrukken dat de dienst bij het opstellen van het rapport onderwijskwaliteit een onafhankelijke positie inneemt. OBKZ neemt het initiatief, benut de BI-gegevens en voegt daar een reflectie aan toe. Hierbij speelt het digitale opleidingsportfolio wel een grote rol. Op basis van het visierapport en het rapport onderwijskwaliteit stelt de opleiding een strategieplan op. Samenvattingen worden gepubliceerd op de UHasselt-website. Bij het aanpakken van aandachtspunten worden opleidingen ondersteund door de dienst Onderwijsontwikkeling, diversiteit en innovatie (OODI).

Het CvD ontvangt van iedere opleiding de twee rapporten en het bijbehorende strategieplan en beoordeelt of het strategieplan voldoende gebaseerd is op de twee kwaliteitsrapporten. Bij een positief oordeel formuleert het CvD een positief advies over het borgingsbesluit en het strategieplan, waarna de Raad van Bestuur beide formeel goedkeurt. Het CvD kan eventueel aanvullende opdrachten meegeven, maar dat is tot nu toe niet aan de orde geweest. Aan het eind van de zesjarige cyclus wordt bekeken in hoeverre het strategieplan is uitgevoerd en succesvol is geweest, waarna een nieuwe cyclus met een nieuw plan begint.

De commissie vraagt zich af wat de rol van een opleidingsportfolio is, welke informatie het bevat en waarom een visiecommissie er geen toegang toe heeft. De mappenstructuur van het portfolio wordt uitgelegd in de brochure die de commissie ontvangen heeft. Een opleiding vult het portfolio conform de richtlijnen en kan ook eigen zaken toevoegen. Het is vooral een werkmiddel voor de centrale diensten om een overzicht te hebben van waar een opleiding mee bezig is.

Terugblikkend op deze dialoogsessie is de commissie van mening dat het monitoringsysteem waardering verdient: de VISIO-O-cyclus met de externe blik ziet er degelijk en goed uit. De commissie wil dit systeem tijdens het verdiepende bezoek graag in actie zien. Zo wil ze graag meer inzicht krijgen in het opleidingsportfolio. In de uitgedeelde brochure blijkt dat een aantal aspecten van het portfolio optioneel zijn, ook als ze veel inzicht zouden kunnen bieden, zoals een overzicht van de samenhang in het opleidingsprogramma. Ook is de commissie benieuwd naar de werking van de visiecommissies: in welke mate beoordelen ze met een externe blik het academische niveau? Tot slot vraagt de commissie zich af in hoeverre het CvD zich in staat voelt te oordelen over de opleidingen van collega-decanen en te garanderen dat er lessen getrokken worden uit de visie- en onderwijskwaliteitsrapporten.

Dialoogsessie 5: kwaliteitscultuur en borging

De sessie begint met een korte toelichting door een stafmedewerker kwaliteitszorg. Die gaat over de kernwaarden van de kwaliteitscultuur aan de UHasselt, met een balans tussen formeel en informeel en met inbreng van studenten en externen. OMT's zijn de motor van kwaliteitsvol onderwijs en worden ondersteund door verschillende diensten, al naargelang de behoefte. UHasselt voert een waarderend beleid met betrekking tot opleidingen en docenten, met aandacht voor professionalisering van onderwijzend personeel en het delen van *best practices*. Een student bevestigt aan de hand van eigen ervaringen dat het systeem werkt.

De commissie merkt op dat de UHasselt een vrij complexe structuur heeft met twee campussen en tien decentrale eenheden (faculteiten/*schools*), en daarnaast samenwerkingsverbanden met de tUL en de KU Leuven. Ze vraagt zich af of dit de kwaliteitsborging bemoeilijkt. De gesprekspartners ontkennen dat en vinden de variëteit juist inspirerend. Er is voldoende eenheid om vertrouwen te kunnen geven aan decentrale

eigenheid. Decanen spelen een coördinerende rol ten opzichte van de vergadering van OMT's in hun faculteit en bevorderen zo de uniformiteit. Eventuele zorgpunten kunnen zij inbrengen in het CvD en andersom geldt dat ook. Het CvD fungeert als onafhankelijk orgaan als er eventueel escalatie nodig is. In de *schools* vervult de vicerector onderwijs de rol van decaan. Bij samenwerkingsverbanden is het inderdaad iets complexer, maar daarbij is afgesproken dat de UHasselt-kwaliteitscyclus leidend is. Dit werkt naar tevredenheid.

De commissie vraagt wat de werkwijze is als er een kwaliteitsprobleem gesignaleerd wordt. In eerste instantie wordt dat op het niveau van docenten en studenten besproken in een evaluatievergadering, dan in het OMT en, als dat niet lukt, in het CvD. Problemen die door een visiecommissie worden aangekaart, over bijvoorbeeld het academische niveau, worden besproken in het CvD. Als het CvD de goedkeuring van het strategieplan onder voorwaarden verleent, worden externen betrokken bij de opvolging. Volgens een van de gesprekspartners stelt het CvD zich eerder ondersteunend dan sanctionerend op. De commissie vraagt zich af hoe er wordt gehandeld in mogelijke probleemsituaties, en of dat geregeld is in procedures en het systeem. Uiteindelijk neemt de Raad van Bestuur een besluit, op advies van het CvD.

Naar aanleiding van een vraag van de commissie lichten de gesprekspartners toe dat er korte lijnen zijn met externe stakeholders: mensen uit het werkveld treden op als gastdocent, begeleiden stages en zijn betrokken bij (de evaluatie van) mastertheses. Veel opleidingen hebben een werkveldcommissie waarmee ze structureel afstemming zoeken. Zoals in een eerdere dialoogsessie is besproken houden de opleidingen contact met hun alumni en sommige betrekken alumni bij het opstellen van hun strategieplan.

Om te voorkomen dat studenten uitvallen houden opleidingen vooral in het eerste kwartiel de vinger aan de pols en kunnen studenten uitgenodigd worden voor een gesprek met studiebegeleider, studieloopbaanbegeleider of studentenpsycholoog. Zo nodig worden studenten geholpen zich te heroriënteren zodat ze in het tweede semester bij een andere opleiding kunnen instromen. De slaagpercentages zijn in de periode met covid-19-beperkingen stabiel gebleven, wat door de UHasselt wordt geïnterpreteerd als een positief bewijs van het onderwijsconcept: het directe contact werd online voortgezet en door de kleinschaligheid van het onderwijs konden veel hands-on trainingen doorgang vinden. Er werd gebruik gemaakt van *blended learning* en voor zover het functioneel is worden opgedane ervaringen daarmee nu ingebed in het onderwijs.

Terugkijkend op deze dialoogsessie noteert de commissie dat de korte lijnen in de instelling een sterk punt zijn. De commissie heeft in de verschillende dialogen meer inzicht gekregen in de werking van het kwaliteitszorgsysteem, maar houdt desondanks een aantal vragen. De externe blik van visiecommissies en de rol van het CvD zijn in de vorige dialoogsessie al als thema benoemd. Ook is het de commissie nog niet helemaal duidelijk hoe de strategische besluitvorming plaatsvindt in de samenwerking tussen UHasselt, tUL en KU Leuven. Dit zijn thema's voor het verdiepende bezoek.

Dialoogsessie 6: campustour Hasselt/Diepenbeek

Een delegatie van studentenraad of StuRa-leden verzorgt een rondleiding door een van de gebouwen op de campus Diepenbeek en laat het Studentpoint en een aantal labo's zien. Op een vraag van de commissie zeggen de studenten dat er in Diepenbeek meer levendigheid is dan op de stadscampus door het verschil in aantal opleidingen. Binnenkort start een aantal nieuwe opleidingen op de stadscampus, waardoor er meer contact en een meer gezamenlijk studentenleven zal ontstaan. StuRa zet zich ervoor in dat ook daar een plaats voor en door studenten komt.

De studenten benoemen als grootste troef van de UHasselt het onderwijs in kleine groepen en de korte lijnen met docenten waardoor snel ingespeeld kan worden op eventuele problemen. Het kwartielsysteem van de UHasselt was voor één van de studenten de reden om niet voor een universiteit in de eigen regio te kiezen, maar voor de UHasselt. Dat er geen aansluitende masteropleiding is in Hasselt, vindt deze student geen onoverkomelijk bezwaar.

Van studenten wordt een actieve houding verwacht in de onderwijsgroepen. Groepsopdrachten kunnen vaak ook individueel gemaakt worden, wat voor werkende studenten positief is. *Peer review* is een standaardprocedure om elkaar feedback te geven, wat niet altijd als prettig, maar wel als leerzaam wordt ervaren. Gevallen van *free riding* kunnen worden gemeld bij de docent.

Slotdialoog

In het afsluitende gesprek complimenteert de commissie de UHasselt voor de dag, de inspirerende en open dialogen met veel ruimte voor studenteninbreng, en de mooie rondleiding op beide campussen. De commissie was vooraf goed geïnformeerd door de Kritische reflectie, maar het was verduidelijkend een en ander ook te horen, vertaald in alle sessies. In deze laatste sessie bespreken commissie en UHasselt welke onderzoeksvragen bij het verdiepende bezoek centraal zullen staan. Dit gesprek leidt binnen de 15 kalenderdagen na afloop van het bezoek tot het volgende voorstel.

Onderzoeksvragen trails

1. *Werking van VISIO-O* (twee dagdelen)

De commissie heeft tijdens het verkennende bezoek toelichting gekregen op de systematiek van VISIO-O, de kwaliteitsborging in eigen regie. In het verdiepende bezoek wil de commissie meer inzicht krijgen in de wijze waarop dit in de praktijk werkt. De hoofdvraag is hoe VISIO-O de UHasselt en de tUL in staat stelt de opleidingskwaliteit te garanderen, op welke wijze eventuele tekortkomingen aan het licht komen en welke interventies dan ingezet worden.

Deelvragen zijn:

- hoe vullen de zesjaarlijkse visiecommissies hun taak van kritische externe *peers* in, hoe zijn ze samengesteld, welke documenten gebruiken ze om tot een oordeel te komen (opleidingsportfolio, afstudeerwerken, ...);
- hoe werken de zesjaarlijkse interne kwaliteitscommissies, hoe komt hun rapport over de onderwijskwaliteit tot stand, welke bronnen gebruiken ze;
- welke rol vervullen de OMT's in de dagelijkse bewaking van het niveau en de kwaliteit van de opleidingen en hoe voeren ze die rol uit (betrokkenen, documenten);
- hoe bewaken de UHasselt en de tUL de kwaliteit van opleidingen die ze gezamenlijk en samen met andere universiteiten organiseren.

De commissie wil inzicht krijgen in bovengenoemde vragen aan de hand van twee opleidingen. De commissie maakt een keuze uit suggesties van de instellingen op basis van de volgende criteria:

- een opleiding waar de kwaliteit in alle fasen van de VISIO-O-cyclus goed geborgd blijkt te zijn;
- een opleiding waar interventies nodig bleken of blijken om de kwaliteit te borgen;
- één van de twee opleidingen is er een die gezamenlijk met een andere instelling wordt aangeboden.

Om een goed beeld te krijgen stelt de commissie voor per opleiding delegaties samen te stellen van de visiecommissie (voorzitter, eventueel overige academici, externen), de interne kwaliteitscommissie, het OMT, en een vertegenwoordiging van docenten, studenten, alumni en werkveld. Ten aanzien van de opleiding die gezamenlijk wordt aangeboden, wil de commissie ook een afvaardiging uit die andere instelling(en) spreken.

Ter voorbereiding heeft de commissie per gekozen opleiding voorafgaand aan het verdiepende bezoek behoefte aan inzage in het opleidingsportfolio, het uitgebrachte rapport van de visiecommissie, het uitgebrachte rapport onderwijskwaliteit, en het strategieplan dat op basis hiervan tot stand is gekomen.

2. *Civic als kenmerkend onderdeel van de UHasselt missie* (1 dagdeel):

De commissie heeft tijdens het verkennende bezoek gehoord dat UHasselt zich profileert als civic universiteit en dat dit aspect in het DNA van de UHasselt zit. Sinds 2018 wordt gewerkt aan uitwerking en implementatie van het concept, mede aan de hand van de huidige vier strategische thema's (internationaal, inclusief, duurzaam, lerend). De commissie zou tijdens

het verdiepende locatiebezoek graag helder krijgen hoe deze missie zich vertolkt in de realiteit van de instelling en haar opleidingen.

Onderzoeksvragen zijn:

- hoe vertaalt 'civic' zich in het onderwijs en in concrete activiteiten voor studenten;
- welke impact heeft dit op studenten en hoe wordt dit vastgesteld;
- hoe wordt de voortgang van implementatie gemonitord;
- welke indicatoren hanteert de instelling om het civic-gehalte van een opleiding in kaart te brengen?

Gespreksdeelnemers:

- vertegenwoordigers van een aantal opleidingen/opleidingsonderdelen of projecten waar het 'civic' gehalte concreet wordt ingevuld, waarbij een variëteit aan opleidingen belangrijk is voor de commissie: verschillende faculteiten/schools waar meer en minder evidente links zijn tussen het vakgebied en civic. De commissie ziet graag uiterlijk 1 april 2022 suggesties van de instelling over de concrete opleidingen/opleidingsonderdelen of projecten tegemoet, waaruit ze in functie van haar onderzoek de definitieve keuze zal maken;
- de trekkers van de vier stuurgroepen (lerend, inclusief, duurzaam, internationaal) die een toelichting kunnen geven en kunnen reflecteren op de verbinding van hun strategische thema met 'civic' en de missie van de instelling in de regio;
- de commissie wil ook in elk gesprek studenten vertegenwoordigd zien.

3. *Governance* (1 dagdeel):

Vanuit het perspectief van de kwaliteitszorg van het onderwijs wil de commissie meer inzicht krijgen in de doelmatigheid en effectiviteit van de universitaire governance, met speciale aandacht voor:

- het aantal en de (variëteit in) omvang van faculteiten en Schools;
- de rol van het College van Decanen (met als mogelijke onderwerpen de balans tussen *proximity* en *objectivity*, escalatiemogelijkheden bij verschillen van inzicht);
- de relatie tussen de UHasselt en de tUL als ook de vooruitzichten voor de toekomst.

Gespreksdeelnemers:

- een afvaardiging van het College van Decanen;
- een afvaardiging van de besturen van tUL en UHasselt, inclusief een afvaardiging uit de UM;
- de commissie wil ook in elk gesprek studenten vertegenwoordigd zien.

In overleg met de UHasselt is dit voorstel uitgewerkt in een bezoekschema (zie bijlage 2).

Voor de trail VISIO-O is gekozen voor de opleidingen Biomedische wetenschappen en Handelsingenieur in de beleidsinformatica (hierna: Beleidsinformatica). De opleiding Biomedische wetenschappen wordt samen met de UM als tUL-opleiding verzorgd. In beide opleidingen bleek de kwaliteit op grond van de VISIO-O-cyclus goed geborgd. De instelling liet de commissie weten dat er geen opleidingen zijn waar interventies nodig bleken of blijken om de kwaliteit te borgen.

Verdiepend locatiebezoek

Op 18 en 19 mei 2022 vindt het verdiepend locatiebezoek plaats. In een vooroverleg direct voorafgaand aan dit bezoek, op 17 mei 2022, bereidt de commissie het bezoek voor. De commissie hoopt aan de hand van de gesprekken meer inzicht te krijgen in de drie thema's en formuleert een aantal concrete vragen voor de verschillende dialoogsessies.

Dag 1. Dialoogsessie 1: tUL governance

De rector licht toe dat de tUL twee universiteiten betreft die zich in een sociaaleconomisch vergelijkbare regio bevinden en eenzelfde onderwijsvisie hanteren. Daardoor zien zij elkaar als natuurlijke prioritaire partner. Dat heeft 22 jaar geleden geleid tot een verdrag om de formele samenwerking als transnationale universiteit vast te leggen, gekoppeld aan een aantal specifieke onderwijsbevoegdheden. Inhoudelijk zijn beide universiteiten tevreden over

de samenwerking, die tot uiting komt in nieuwe gezamenlijke opleidingen (zoals een educatieve master Gezondheidswetenschappen en de interuniversitaire master Global Health) en het uitwisselen van *good practices* in onderwijs en kwaliteitszorg tussen hun beider medewerkers. De kwaliteitsborging ligt bij de moederinstelling van waaruit een opleidingsonderdeel wordt verzorgd. De coördinator benut daarbij de inbreng van de collega's uit de andere instelling. Dit systeem is voorgelegd aan en goedgekeurd door het bestuur van de tUL.

Voor studenten zijn het internationale diploma en de kennis van over de grens een meerwaarde. Een goed voorbeeld is de opleiding Rechten. Studenten zien dat juridische zaken in de twee landen verschillend worden aangepakt, wat aanzet tot een rechtsvergelijkende attitude. Ook tussen onderzoekers vindt steeds meer samenwerking plaats, evenals tussen het bedrijfsleven aan beide kanten van de grens. De financiële en juridische verschillen tussen de onderwijsstelsels in Vlaanderen en Nederland maken het bestuurlijke werk soms ingewikkeld, bijvoorbeeld rond de begroting en de jaarrekening.

De governance-structuur ligt vast via het tUL-verdrag, bijvoorbeeld wat betreft de rol en positie van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht, en wijziging daarvan is juridisch-politiek complex. In de praktijk hebben de instellingen de structuur zo licht mogelijk gehouden. Beide universiteiten benutten hun ervaring met de tUL om de governance-structuur bij nieuwe Europese samenwerkingsverbanden zo efficiënt mogelijk in te richten. Het komende halfjaar vindt een evaluatie van de structuur plaats, gericht op verdere vereenvoudiging. Geen van beide instellingen stelt daarbij het verdrag ter discussie, mede omdat dit vooral aan Vlaamse kant een risico kan inhouden voor de bestaande onderwijsbevoegdheden.

In het nagesprek concludeert de commissie dat de bestuursstructuur, die er op papier zwaar uitziet, in de praktijk voldoende werkbaar is. Beide instellingen komen op een goede manier tot afstemming in onderwijs en onderzoek en wisselen *best practices* uit. De commissie steunt de aanpak van de tUL om te zoeken naar verdere vereenvoudiging van de bestuurlijke structuur zonder het samenwerkingsverdrag ter discussie te stellen. Het risico dat dit ten koste zou kunnen gaan van bestaande onderwijsbevoegdheden staat niet in verhouding tot de eventuele efficiëntiewinst, zeker niet omdat de tUL tot nu toe in staat is gebleken tot een pragmatische aanpak te komen op bestuurlijk niveau. Beide instellingen zoeken naast de tUL andere kwaliteitsvolle Europese samenwerkingspartners. De commissie meent dat een dergelijk breder blikveld met een geografische spreiding verstandig is, en is het met de instellingen eens dat dit niet ten koste van de tUL hoeft te gaan.

Dag 1. Dialoogsessie 2: College van Decanen

In deze sessie verkent de commissie de werking van het CvD en zijn rol in de kwaliteitszorg binnen de UHasselt. Zoals ook toegelicht in het verkennende bezoek zijn de zeven faculteiten in het CvD vertegenwoordigd door hun decanen, de twee interfacultaire *schools* door de vicerector onderwijs en een facultaire *school* door de decaan van de patronerende faculteit. Verder maken de rector, de vicerector onderzoek en de academisch en algemeen beheerder (het DB) er deel van uit. Het CvD komt elke twee weken anderhalf uur bij elkaar.

Faculteiten zijn grotere entiteiten met een eigen identiteit, terwijl *schools* ingericht worden voor kleinere entiteiten en interdisciplinaire samenwerkingen. Een nieuwe opleiding kan de status van aparte *school* krijgen. Op die manier is ze meer zichtbaar voor aanstaande studenten en het werkveld dan als ze onderdeel zou uitmaken van een grotere faculteit. Het is denkbaar dat een *school* bij serieuze groei in studentenaantallen kan doorgroeien tot een faculteit. Zo verwacht de UHasselt dat de bachelor sociale wetenschappen een grote opleiding wordt. Bij eventuele toekenning van een masteropleiding zou op termijn gedacht kunnen worden aan een aparte faculteit. Financiële overwegingen spelen bij het onderscheid tussen faculteiten en *schools* geen rol, omdat de middelen voor onderwijs en onderzoek rechtstreeks aan vakgroepen worden toebedeeld en de kosten voor overhead zeer beperkt zijn.

Het CvD omschrijft zichzelf als het borgingsmechanisme in kwaliteitszorg. Het vormt de verbinding tussen het centrale bestuur (het DB) en het decentrale niveau. Een voorbeeld zijn de strategieplannen van opleidingen. Die worden eerst besproken door de betreffende Faculteitsraad, waarin alle docenten zitting hebben. Als dit gremium niet voldoende scherp is bij de beoordeling van een strategieplan, neemt het CvD zijn verantwoordelijkheid en vraagt om aanscherping. Op een vraag van de commissie naar een mogelijke rol van de Onderwijsraad hierbij, lichten de decanen toe dat die te weinig afstand heeft voor een onafhankelijke advisering, omdat hij bestaat uit de voorzitters van de OMT's. De decanen noemen als bijkomend voordeel van de bespreking van alle strategieplannen in het CvD dat ze die ervaring benutten bij de strategieplannen in hun eigen faculteit. Een strategieplan gaat pas naar de Raad van Bestuur als het CvD, geadviseerd door de onafhankelijke dienst OBKZ, het heeft goedgekeurd. Ook evaluatie en bevorderingsvoorstellen van academische personeelsleden vinden in een centrale commissie op instellingsniveau (de Statutaire Commissie van Advies) plaats, niet in de eigen faculteit of *school*.

Besluitvorming in het CvD vindt plaats op basis van consensus. Grote stukken komen twee keer op de agenda, waarbij zo nodig tussentijds informeel overleg gevoerd wordt om consensus te bereiken. Besluitvorming over een thema als het centrale financiële allocatiemodel kan wel vier tot vijf agenderingen kosten. Afhankelijk van het onderwerp kan een van de DB-leden bij het vooroverleg betrokken worden. Ook kan de rector decanen aansporen samen te zitten, eventueel met de stafdiensten, om de discussiepunten door te nemen. Het CvD vindt het grote voordeel van deze werkwijze dat alle bezorgdheden transparant op tafel komen. Iedereen begrijpt dat er in het belang van de organisatie uiteindelijk een besluit genomen moet worden, waardoor er altijd een compromis gevonden wordt. De decanen voelen zich collectief verantwoordelijk en kunnen de argumenten meenemen in de discussies met hun achterban, als die niet volledig tevreden is over de uitkomst.

De commissie is onder de indruk van de inzet van het CvD. Ze vraagt of deze werkwijze mogelijk blijft als de UHasselt de geambieerde groei realiseert. De gesprekspartners beamen dat dit een terechte vraag is. Per september 2022 starten vijf nieuwe opleidingen, waarvan één in een nieuwe *school*. De agenda van de vicerector onderwijs wordt zo erg vol, en ook de decanen worden verantwoordelijk voor steeds meer opleidingen. De decanen verwachten echter dat ze in staat zullen zijn ook voor dit punt een pragmatische oplossing te vinden. Tot slot valt het de commissie op dat er nauwelijks sprake is van genderdiversiteit in het CvD. Ook dat kunnen de aanwezigen slechts beamen. Er wordt wel gestreefd naar meer diversiteit, maar het universiteitsbestuur heeft geen plan om te interfereren in wie zich kandidaat stelt voor het decanaat.

In de nabespreking stelt de commissie vast dat ook dit tweede gesprek verhelderend was. De collectieve verantwoordelijkheid is duidelijk en door de onderlinge feedback wordt de kwaliteit van strategieplannen geborgd. De commissie is van mening dat het intensieve vergaderschema wel een zware administratieve last is. Het CvD is zich ervan bewust dat de werkwijze bij groei van de instelling mogelijk aanpassing behoeft. De commissie deelt deze analyse en adviseert na te denken over de governance in de toekomst. Ook de genderdiversiteit behoeft aandacht.

Dag 1. Dialoogsessie 3: Kader VISIO-O, kwaliteitszorg, rapport onderwijskwaliteit

In het gesprek met de directeur en stafmedewerkers kwaliteitszorg van de dienst OBKZ wil de commissie meer inzicht krijgen in de concrete werking van VISIO-O. Ze hoort dat de dienst nauw samenwerkt met zowel de faculteiten als met de vicerector onderwijs. De lijnen zijn kort en de faculteiten weten de dienst goed te vinden als ze vragen hebben over kwaliteitszorg. In tegenstelling tot collega's van de dienst OODI zijn de medewerkers van de dienst Kwaliteitszorg (KZ) niet verbonden aan een faculteit, maar werken ze vanuit de centrale dienst. Dit vinden ze met name van belang om de onafhankelijkheid te blijven garanderen. Elke medewerker heeft een eigen expertisegebied, zoals

kwaliteitszorginstrumenten, kwaliteitsrapport of studentenparticipatie, en komt door de kleinschaligheid van de instelling met elke faculteit in aanraking. Het streven is de expertisegebieden aan duo's te koppelen, zodat de deskundigheid ook bij vertrek van een medewerker behouden blijft. Uit een evaluatie vorig jaar bleek dat faculteiten en opleidingen graag meer ondersteuning van de dienst wensen. De dienst onderzoekt nu samen met OODI hoe de dienstverlening meer in de faculteiten geïntegreerd kan worden met behoud van de onafhankelijkheid. Die is immers essentieel bij het opstellen van de onderwijskwaliteitsrapporten en verslagen van de visiecommissies. Overigens zijn ook nu al medewerkers in de faculteiten bezig met kwaliteitszorg, zoals het opstellen van de jaarrapporten. Dit zijn de vaste stafmedewerkers onderwijs die als rechterhand van de OMT-voorzitters fungeren.

De dienst KZ stelt per opleiding aan het begin van de VISIO-O-cyclus het rapport onderwijskwaliteit op. Samen met het rapport van de visiecommissie vormt dit de basis voor het strategieplan van een opleiding voor de komende zes jaar. Voor het rapport onderwijskwaliteit hanteert de dienst een sjabloon waarin de ESG-criteria (*European Standards and Guidelines* voor kwaliteitszorg) zijn verwerkt. In het rapport komen geobjectiveerd de doelstellingen en kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) aan de orde. Na de strategiedag van een opleiding bereidt de dienst de borgingsbeslissing voor. Ze maakt een document waarin ze de aandachtspunten uit de twee rapporten (onderwijskwaliteit en visiecommissie) benoemt en aangeeft of de kwaliteit voldoende is. Hieraan koppelt ze een advies aan het CvD. Volgens de gespreksdeelnemers heeft de dienst in dit proces een gezaghebbende positie. De korte lijnen met de faculteiten helpen daarbij. Bij groei van de instelling verwacht de dienst weliswaar een zeker schaalvoordeel bij de ondersteuning, maar als het aantal opleidingen toeneemt is uitbreiding van de dienst noodzakelijk. In dat geval is een extra medewerker voorzien (cf. infra).

De commissie vraagt naar de samenstelling van de visiecommissies: hoe wordt geborgd dat die voldoende deskundig en onafhankelijk zijn? De dienst merkt in de praktijk dat OMT's graag kritische mensen in de visiecommissie zien, omdat die hen kunnen helpen te anticiperen op toekomstige uitdagingen. In elke commissie zitten een *peer* en een inhoudelijk expert. *Peers* hebben veelal een interessant project als achtergrond, terwijl van inhoudelijk experts een toekomstvisie en ideeën over (wetenschappelijke) innovatie worden verwacht. Het aantrekken van buitenlandse deskundigen blijkt moeilijk vanwege de taal. De dienst KZ toetst de onafhankelijkheid van de leden en hanteert hiervoor het criterium dat ze langer dan vijf jaar geen banden met de opleiding mogen hebben. Ook bekijkt ze of academisch niveau en werkveld voldoende vertegenwoordigd zijn. De samenstelling van een visiecommissie wordt voorbereid door het OMT en goedgekeurd door de Faculteitsraad. De dienst zou willen kijken of dat onafhankelijker moet, bijvoorbeeld door de vicerector onderwijs hierin een rol te geven. Studenten maken in de praktijk geen deel uit van een visiecommissie, omdat opleidingen vaker kiezen voor een recente alumnus die de hele opleiding heeft doorlopen en over alle elementen kritisch mee kan reflecteren. Studenten zijn wel een belangrijke gesprekspartner voor deze commissie en hun inbreng wordt ook benut bij het rapport onderwijskwaliteit.

De commissie vraagt zich af of één dag in zes jaar voldoende is voor een visiecommissie om zich een goed en gedegen oordeel te vormen. Die vraag blijkt ook in de dienst te leven. Opleidingen onderhouden ook los van de visiecommissie contact met het werkveld, door stages, projecten en gastdocenten. In aanvulling daarop leven er ideeën om halverwege de cyclus een extra externe commissie om advies te vragen als het bij een opleiding niet zo goed gaat of er een specifieke vraag is. De uitkomsten van een strategiedag zouden teruggekoppeld kunnen worden aan de visiecommissie, of deze zou aan het eind van een strategiedag uitgenodigd kunnen worden om te reflecteren of de uitkomsten van het visierapport voldoende tot hun recht gekomen zijn. Hiermee wordt nu geëxperimenteerd bij de opleiding rechten. De sterktes en aanbevelingen uit het borgingsbesluit komen in een op de website publiek beschikbaar rapport terecht.

In de nabespreking concludeert de commissie dat de dienst OBKZ een belangrijk aandeel heeft in de VISIO-O-cyclus. Het is een kleine dienst die de onafhankelijkheid goed weet te borgen. De commissie meent dat het werken met expertisegebieden per medewerker de dienst kwetsbaar maakt bij personeelwisselingen. Het is goed dat daarover wordt nagedacht. Ook de omvang van de dienst verdient heroverweging als de UHasselt blijft groeien.

Dag 1. Dialoogsessie 4: VISIO-O, Biomedische wetenschappen, gesprek OMT

Het OMT beschrijft dat het een centrale rol vervult in de kwaliteitszorg. In het OMT zitten docenten, studenten en de studieloopbaanbegeleider. In de VISIO-O-cyclus is het OMT verantwoordelijk voor de opstelling van het strategieplan en vervolgens voor de uitvoering ervan. In de cyclus zitten belangrijke checks halverwege en aan het eind. Binnen de grote VISIO-O-cyclus is er een continue kleine cyclus van kwaliteitszorg. Actiepunten kunnen naar voren komen uit de evaluatievergaderingen met studenten of uit de online onderwijsbeoordelingen. De OMT-voorzitter gaat in zo'n geval als eerste het gesprek met betrokkenen aan. Het aandachtspunt komt op de agenda van het OMT terug totdat het is opgelost.

De opleiding biomedische wetenschappen is een tUL-opleiding, in samenwerking met de UM. De opleiding beschouwt deze samenwerking als een grote meerwaarde: de masteropleiding zou buiten de tUL niet mogelijk geweest zijn. De onderwijsconcepten komen sterk overeen. Elke instelling biedt bepaalde afstudeerrichtingen aan op basis van de eigen expertise. Docenten van de ene instelling treden op als gastdocent bij de andere. Dit wordt financieel jaarlijks verrekend. Ook komt het voor dat docenten een deelaanstelling hebben bij beide universiteiten. Er is één database met stagemogelijkheden. Voor de stages is een gezamenlijk toetsingsbeleid met rubrics ontwikkeld. Studenten van beide instellingen organiseren gezamenlijk de jaarlijkse Mosa-conferentie. De opleiding hanteert het kwaliteitszorgsysteem van de UHasselt en heeft de verantwoordelijkheid hiervoor belegd bij een UHasselt-collega. Organisatorisch zou de samenwerking wellicht anders ingericht kunnen worden, maar in de praktijk werkt het naar tevredenheid.

Het OMT is tevreden over de ondersteuning door de diensten KZ en OODI. Zij brengen waardevolle deskundigheid in, zowel in de VISIO-O-cyclus als bij onderwijshervormingen. Aanvullend heeft de opleiding eigen medewerkers aangesteld als tutor voor de interne kwaliteitsborging. Het OMT heeft de eindverantwoordelijkheid voor de opleidingsportfolio's van de bachelor- en de masteropleiding. Het portfolio wordt ingevuld samen met de medewerkers van de dienst OBKZ, de studieloopbaanbegeleider en de tutores. Desgevraagd omschrijft het OMT het opleidingsportfolio vooral als een verzamelmappen van alle informatie over het onderwijs, voor alle medewerkers toegankelijk, en niet als een reflectie-instrument.

De commissie vraagt naar de werking van de visiecommissie en of die anders is dan bij de vroegere visitatiecommissies. Het OMT vindt het traject met de visiecommissie minder stressvol. Dat komt doordat een opleiding door het VISIO-O-systeem beter de taal van kwaliteitszorg beheerst dan vroeger. Kwaliteitszorg is nu een continu proces, waarin een visiecommissie belangrijke input levert, maar niet als enige. Het proces is meer gebalanceerd, de dialoog is constructief en de uitkomsten van een visiecommissie worden meer vertaald naar concrete verbeterpunten dan door een klassieke visitatie-/accreditatiecommissie. Het OMT vindt dat de samenstelling van de visiecommissie een goed evenwicht laat zien tussen kritische vriendschap en externe blik.

Terugkijkend vindt de commissie dit een informatief gesprek. De tutores zijn voor de commissie een nieuw fenomeen. Daarover hoopt ze in een volgend gesprek meer informatie te krijgen.

Dag 1. Dialoogsessie 5: VISIO-O, Biomedische wetenschappen, gesprek docenten

De commissie vraagt naar de inbreng van docenten in de VISIO-O-cyclus. Uit de antwoorden blijkt dat docenten op de bezochtdag door de visiecommissie gehoord worden, en dat ze vooraf meeschrijven aan de ambitienota die als input dient voor de visiecommissie. Verder

zijn ze betrokken bij werkgroepen die per thema worden ingesteld over bepaalde werkpunten. De docenten zien de meerwaarde van de visiecommissie vooral als input voor het plan voor de erop volgende zes jaar: welke veranderingen in de opleiding zijn nodig?

Het gesprek komt op de waardering voor onderwijs, alsook hoe nieuwe en zittende docenten worden begeleid. Nieuwe docenten krijgen het vademecum van de UHasselt en volgen een traject om hun Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) te behalen. Die leergang kunnen ze direct toepassen op hun eigen onderwijs. In het begin hebben ze een iets minder zware onderwijsbelasting en kijkt een ervaren docent mee. Met vragen kunnen ze terecht bij een van de tutoren. De docenten zijn van mening dat onderwijs zeer gewaardeerd wordt en dat er hoge kwaliteit van hen wordt verwacht. De intrinsieke motivatie is sterk.

De faculteit Geneeskunde en Levenswetenschappen heeft het initiatief genomen om een klein deel van de formatie beschikbaar te stellen voor tutoren, ook wel praktijkassistenten genoemd. Deze breed inzetbare ondersteunende medewerkers hebben geen onderzoeksopdracht, maar zetten zich volledig in voor onderwijs. Criteria voor tutoren zijn dat ze een lerarenopleiding hebben gevolgd, hun PhD hebben behaald en dichtbij de docenten staan. Tutoren geven zelf les en ondersteunen collega's bij vernieuwing van het onderwijs. Zij hebben een goed beeld van de hele opleiding en de verschillende onderdelen ervan. Ze volgen de kwaliteitscyclus op in de hele periode van zes jaar, brengen werkgroepen samen en zorgen dat alles opgevolgd wordt. Ze hebben veel contact met de OODI-medewerker van de faculteit. OODI-medewerkers hebben ook een relatie met andere opleidingen, wat leidt tot een goede uitwisseling van ervaringen. De docenten uiten grote waardering voor de tutoren.

Tot slot komt de samenwerking tussen de UM en de UHasselt aan de orde. Volgens de gespreksdeelnemers is de uitwisseling van docenten hierin het belangrijkste. Docenten werken samen bij de begeleiding en beoordeling van stages en theses. Ook vinden ze dat de samenwerking goed tot uiting komt in het Mosa-project, dat voor en door de studenten gezamenlijk wordt uitgevoerd. Er zijn mogelijkheden voor uitwisseling van studenten, maar door aanpassingen in de curricula aan beide instellingen en logistieke problemen is deze uitwisseling nu geringer dan voorheen. Mogelijkheden voor een stage en thesis bij de andere instelling zijn er nog steeds. De kwaliteit van het onderwijs wordt opgevolgd bij de instelling waar de student onderwijs volgt. Halfjaarlijks overleggen beide onderwijs hoofden met elkaar om de goede ervaringen van beide te benutten. De docenten vinden dat dit naar tevredenheid werkt.

In dit gesprek viel de commissie vooral de inzet van de tutoren op, een waardevol initiatief van de faculteit om de kwaliteit van het onderwijs hands-on te verbeteren.

Dag 1. Dialoogsessie 6: VISIO-O, Biomedische wetenschappen, gesprek studenten

Als eerste vraagt de commissie naar de samenwerking tussen de UM en de UHasselt. De studenten lichten toe dat het sterk van hun onderzoeksonderwerp afhangt of ze naar de UM gaan voor de stage. Er is een breed scala aan stageplekken en onderwerpen. Docenten komen naar de UHasselt om over bepaalde casussen te spreken, want elke instelling heeft eigen onderwerpen. De internationalisering neemt in de loop van de opleiding toe. Beide onderwijsprogramma's sluiten nauw op elkaar aan, maar hebben ook verschillen. Dat leidt tot een andere kijk op thema's, wat de studenten waardevol vinden.

Vervolgens komt de inbreng van studenten bij kwaliteitszorg aan de orde. De studenten die zitting hebben in het OMT zijn tevreden over de korte feedbacklijnen. Ze kunnen onderwerpen inbrengen als vertegenwoordiger van de studenten en hun inbreng wordt ook actief gezocht. Een onderwerp blijft op de agenda staan totdat het is opgelost. Dat werkt naar tevredenheid. Als OMT-lid hebben ze inzage in de uitkomsten van de digitale studentenenquêtes. Veel studenten vulden die niet in, omdat het systeem niet gebruiksvriendelijk was. Dat is nu verbeterd. Het nieuwe systeem is veel eenvoudiger en stelt de juiste vragen om een beeld te krijgen over hoe studenten het onderwijs ervaren. De

studenten zijn ook tevreden over de evaluatievergaderingen. Ze hebben het gevoel dat ze alle punten kunnen inbrengen en dat docenten deze openheid waarderen. Docenten vragen ook actief om feedback op hun lessen. De docenten geven informatie over wat ze met de opmerkingen hebben gedaan, direct in de les of als mededeling op Blackboard. Ook los van deze vergaderingen kunnen studenten hun docenten aanspreken. Daarnaast kunnen studenten terecht bij de tutores als er iets is dat niet met de docent kan worden opgelost.

De VISIO-O-cyclus van de opleiding is nu halverwege. Een van de ouderejaarsstudenten heeft het bezoek van de visiecommissie meegemaakt en heeft daarbij de indruk gekregen dat ze goed luisterden. De werkpunten zijn in de strategiedag besproken.

Tot slot vraagt de commissie naar de betekenis van de UHasselt voor de regio en het streven om talent voor de regio te behouden. Niet alle studenten die aan het gesprek deelnemen, komen uit Limburg. Ze merken dat de universiteit hen stimuleert hier te blijven door stagemogelijkheden te creëren bij regionale organisaties en ze vinden dat ze zo een duidelijk beeld hebben gekregen van de jobs die hier mogelijk zijn. Dat hadden ze anders niet geweten.

De commissie kijkt terug op een positief en nuttig gesprek. De commissie stelt vast dat studenten actief betrokken worden in het OMT en in feedbackgroepen.

Dag 1. Dialoogsessie 7: VISIO-O, Biomedische wetenschappen, gesprek werkveld en visiecommissie

Aan dit gesprek nemen vertegenwoordigers van het werkveld deel, die deels bij de visiecommissie van 2019 betrokken zijn geweest, als lid of als gesprekspartner van de visiecommissie. Degenen die toen met de visiecommissie gesproken hebben zijn daar positief over: ze merkten dat er goed geluisterd werd naar de ervaringen van studenten en alumni.

De aanwezige leden van de visiecommissie lichten toe dat de commissie drie externe leden had. Twee van hen waren alumni van de opleiding. Vooraf hadden ze documentatie ontvangen. Op de dag zelf kregen ze een uitgebreide set presentaties, gevolgd door gesprekken. Ze vinden dat het een kort en intensief proces was, goed georganiseerd en gestructureerd. Het wordt de commissie niet duidelijk of de visiecommissie ook bachelor- en masterproeven heeft bestudeerd. De aanwezige leden van de visiecommissie vinden dat hun commissie een goed geheel vormde en openstond voor een constructief gesprek waarin positieve en negatieve punten aan de orde konden komen. Na afloop hebben ze het rapport ontvangen. Ze zijn niet betrokken geweest bij de follow-up, en zouden dat wel een interessante toevoeging vinden.

De vertegenwoordigers van het werkveld werken vooral met de opleiding samen als stagebieder en -begeleider. Ze zijn tevreden over de matching van student en stageplaats. Er wordt goed gekeken of een stageplaats voldoende uitdaging biedt aan de betreffende student zodat er effectief bijgeleerd kan worden. De communicatie met de opleiding verloopt goed. Halverwege de stage vindt een evaluatie plaats, zodat zo nodig nog verbetering mogelijk is. Bij eventuele problemen kunnen begeleiders contact leggen met een contactpersoon en de interne stagebegeleider. De beoordeling kan objectief vastgesteld worden op basis van de uitgewerkte *rubrics*. Het cijfer dat daaruit komt wordt besproken en vergeleken met de eigen indruk. Naast de betrokkenheid bij stages is er op dit moment geen permanent of collectief gesprek tussen werkveld en opleiding. De gespreksdeelnemers merken op dat er plannen zijn om de contacten meer permanent te maken, maar ze vinden dat niet strikt nodig. De huidige ad hoc-aanpak werkt voor hen voldoende goed.

Terugblikkend vindt de commissie dat dit gesprek geen positief beeld heeft gegeven. Dit gesprek ging meer over de contacten tussen werkveld en opleiding dan over VISIO-O, en die contacten lijken op basis van dit gesprek beperkt te blijven tot de stages. Verdere betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding werd niet genoemd. De commissie denkt dat een permanente adviescommissie van wetenschappers juist voor dit vakgebied belangrijk is, gezien de snelle ontwikkelingen in de disciplines die aan de basis van de opleiding liggen

(biologie, chemie, techniek). Een andere conclusie van de commissie uit dit gesprek is dat de visiecommissie geen adequate vervanging is van de externe blik zoals die van een klassieke visitatie- of accreditatiecommissie. Het grootste deel van de leden bestaat uit alumni en de commissie heeft kennelijk geen bachelor- en masterproeven bekeken. Onduidelijk is of deze conclusie inhoudelijk juist is, of dat er sprake is van een communicatieprobleem, veroorzaakt door de deels slechte verbinding met gesprekspartners die online deelnamen. Het is mogelijk dat de commissie daardoor geen goed zicht kreeg op de verwachtingen die werden gesteld ten aanzien van de leden van de visiecommissie. Dat dient bij de gesprekken met de opleiding Beleidsinformatica op dag 2 duidelijk te worden. Omdat de commissie deze eerste dag een positief beeld heeft gekregen van de VISIO-O-cyclus in het algemeen, neemt de commissie zich voor op dag 2 vooral de samenstelling en werkwijze van de visiecommissie nader te onderzoeken.

Dag 2. Dialoogsessie 1: VISIO-O, Beleidsinformatica, gesprek OMT

In dit gesprek probeert de commissie meer inzicht te krijgen in de werking van de visiecommissie in het kader van VISIO-O aan de hand van drie vragen: (1) wie benoemt de leden, (2) hoe wordt de externe inbreng, de blik van buiten verzekerd, (3) wat is de werkwijze op en rond de dag van het bezoek en daarna?

De OMT-voorzitter licht toe dat de dienst OBKZ een kader biedt over het type leden dat moet worden uitgenodigd. Inhoudelijk wilde de opleiding dat de drie pijlers van de opleiding gedekt werden. De Faculteitsraad vond dat de voorzitter een academicus moest zijn. Dat werd een wetenschapper die aan verschillende Nederlandse universiteiten had gewerkt. Ook moesten er een alumnus, een lid uit het werkveld en, voor het innovatieaspect, een entrepreneur deelnemen. Aan de hand van de academische en professionele netwerken heeft het OMT vervolgens de namen ingevuld in een matrix en met argumentatie ter goedkeuring voorgelegd aan de Faculteitsraad. Dit gremium staat wat verder van de opleiding af en is volgens de OMT-voorzitter voldoende kritisch. De dienst KZ toetste of de samenstelling aan de criteria beantwoordde voordat het voorstel aan de Faculteitsraad ter goedkeuring werd voorgelegd. Dit leidde niet tot aanpassingen.

De commissie vindt het positief dat een alumnus deel uitmaakt van de visiecommissie, maar vraagt zich af of het terecht is dat ook de *peer* en inhoudelijk expert alumni zijn. Het OMT betoogt dat alumni de opleiding en de terminologie goed kennen en vanuit betrokkenheid willen bijdragen aan de kwaliteit van de opleiding. Bij het aangeven van verbeterpunten zijn ze volgens het OMT juist extra kritisch omdat een negatief oordeel een devaluatie van hun eigen diploma zou betekenen. De commissie is door deze argumentatie niet overtuigd en is van oordeel dat het bij een visiecommissie moet gaan om een externe blik, vooral bedoeld om aan de gemeenschap te laten zien dat externen de kwaliteit bevestigen. Alle schijn dat mensen te dichtbij staan of belang hebben moet daarbij vermeden worden. Het OMT begrijpt de bezorgdheid van de commissie, maar ziet daartoe geen aanleiding: de betreffende alumni waren al lang, soms wel twintig jaar, van de opleiding vertrokken. Bij enige twijfel zou een lid niet benoemd worden. De opleiding hecht veel waarde aan het engagement van de visiecommissieleden om tot goede aanbevelingen te komen en vraagt zich af mensen zonder dergelijke betrokkenheid bereid zijn zich beschikbaar te stellen. De commissie brengt in dat het niet alleen de taak van een visiecommissie is om sterke en zwakke punten te benoemen, maar ook om een objectief oordeel uit te spreken over het academische niveau van de opleiding.

De commissie stelt dat het in deze discussie gaat om de juiste verhouding tussen objectiviteit en nabijheid. Ze ziet dat de nabijheid (*proximity*) goed gegarandeerd is, maar is op zoek naar de wijze waarop voldoende objectiviteit geborgd wordt. Juist voor een kleine universiteit is het belangrijk extern de tegenspraak te organiseren door voldoende internationale en onafhankelijke deskundigheid te benutten. Het OMT vindt dat de commissie duidelijk beschrijft wat haar afweging is, maar is van mening dat de visiecommissie slechts één instrument is in het VISIO-O-systeem. In de ogen van het OMT is de rol van een visiecommissie niet dezelfde als die van een accreditatie/visitatiecommissie. Het OMT vindt

accreditatie belangrijk, en werkt op dit moment aan een accreditatieaanvraag bij AACSB (*Association to Advance Collegiate Schools of Business*).

De derde vraag van de commissie gaat over de werkwijze van de visiecommissie. Ter voorbereiding krijgt de visiecommissie toegang tot een selectie van het opleidingsportfolio (gemaakt door OMT en OBKZ) die een gedetailleerd beeld geeft van wat de opleiding inhoudt. Op de dag zelf krijgen de leden ook enkele bachelor- en masterproeven van verschillende kwaliteit voorgelegd. Het OMT meent dat het haalbaar is het niveau ervan op de dag zelf te beoordelen, omdat de theses een beperkte omvang hebben (in artikelvorm geredigeerd en ongeveer 20 pagina's), maar denkt dat het wellicht beter is de theses een volgende keer vooraf toe te sturen. De visiecommissie krijgt toegang tot Blackboard zodat ze ook de studiefiches en het leer materiaal kan bestuderen, maar het is niet duidelijk of daar gebruik van gemaakt is.

Het OMT meent dat het werk van de visiecommissie voldoende diepgang had, ook al betrof het maar één dag. Het rapport gaf in ieder geval verhelderende inzichten en aanbevelingen, met een goede onderbouwing. Het OMT beschouwt het als een waardevolle exercitie. In de periode tussen de visiecommissies onderhoudt de opleiding contact met het werkveld naar aanleiding van stages. Bij de afronding van een stage vindt ook een meer algemeen gesprek plaats over de vraag of de opleiding voldoet en wat beter kan. Bij grote curriculumwijzigingen vraagt de Faculteitsraad altijd om een internationale benchmark en om extern advies. In het verleden gebruikte de faculteit een geïnstitutionaliseerde expertencommissie, terwijl het nu meer om ad hoc-commissies per afstudeerrichting gaat. Tot slot benadrukt de OMT-voorzitter dat het VISIO-O-proces geholpen heeft om zaken aan het licht te brengen, en dat er een proces is om daarmee verder te gaan. Iedere opleiding kan in VISIO-O haar eigenheid bewaren en kijken wat wel of niet goed werkt. De decaan voegt daaraan toe dat de ervaringen met visiecommissies worden gedeeld door uitwisseling in de dienst OBKZ en tussen de faculteiten in het CvD. Hetzelfde gebeurt in de Onderwijsraad, waarin alle OMT-voorzitters zitting hebben.

Terugkijkend op het gesprek houdt de commissie haar twijfel over de visiecommissie, vooral wat betreft het grote aandeel alumni en daardoor de sterke interne gerichtheid. De commissie is het ermee eens dat de feedback van alumni belangrijk is, maar vindt dat dat niet hetzelfde is als een inhoudelijke beoordeling op grond van internationale standaarden. De feedback van het werkveld krijgt nu veel nadruk in de visiecommissie, maar kan ook op meer regelmatige wijze gezocht worden door een raad van advies in te stellen. De actualiteit ervan kan geborgd worden door de zittingstermijnen van de leden te beperken. De informatie die de visiecommissie vooraf via het opleidingsportfolio krijgt, is relevant, maar de commissie vraagt zich af of het voldoende uitnodigt om alles door te nemen. In ieder geval zou er meer tijd moeten zijn om een steekproef van bijvoorbeeld vijf theses te bestuderen. Wellicht zou de visiecommissie een meer gerichte opdracht moeten krijgen: een oordeel over het niveau van de opleiding en een advies over bepaalde thema's waar de opleiding mee worstelt.

Dag 2. Dialoogsessie 2: VISIO-O, Beleidsinformatica, gesprek docenten

Als eerste onderwerp vraagt de commissie de docenten naar hun ervaringen met de VISIO-O-cyclus en de rol van de visiecommissie. De docenten vinden dat de nieuwe systematiek vooral geleid heeft tot een meer continu proces. Toen – voorafgaand de invoering van het kader van de Eigen regie - een visitatiecommissie langskwam, was dat een eenmalig moment, terwijl de hele opleiding nu al lang met kwaliteitszorg bezig is als de visiecommissie op bezoek komt. Vroeger viel alles stil na het visitatiebezoek, nu volgen er het strategieplan met regelmatige updates over de voortgang ervan. Het wordt besproken in de Faculteitsraad, thema's worden opgepakt door bureau Onderwijs, en jaarlijks of nog frequenter krijgen docenten feedback over de thema's. Ook weten de docenten waar het OMT het komende jaar aan gaat werken.

Docenten zijn als lid van de Faculteitsraad betrokken bij de samenstelling van de visiecommissie. Vooraf wordt informeel besproken welke leden geschikt zouden zijn en in de Faculteitsraad wordt na een debat het besluit genomen. Belangrijk daarbij is dat een

complementaire groep wordt samengesteld. Docenten zijn niet betrokken bij de concrete voorbereiding van een visiecommissie en waren in 2019 ook geen volwaardige gesprekspartner. Dat verliep toen via het OMT. Meer recente visiecommissies spreken wel met docenten, wat men een verbetering vindt. De commissie vraagt waar volgens de docenten het accent moet liggen in de taak van de visiecommissie en wat de balans moet zijn tussen oordeelsvorming en bijdragen aan verbetering. De docenten zien het als de taak van de visiecommissie om het actualiteitsgehalte en academische niveau van de opleiding te toetsen: of studenten de juiste competenties en basisconcepten krijgen aangeleerd. De docenten willen niet zozeer een bevestiging krijgen dat ze het goed doen, maar suggesties ter verbetering. Interesse van de visiecommissie in de opleiding is belangrijk.

Vervolgens komt het gesprek op andere thema's die verband houden met kwaliteitscultuur. De commissie vraagt naar de rol van het afstudeerwerk en het proces van beoordeling. De cijfers komen tot stand uit een weging van drie oordelen: dat van de promotor en een interne beoordelaar, en voor een beperkt deel van de werkgever waar de student het onderzoek heeft uitgevoerd. De opleiding voert geen benchmarking uit met andere opleidingen, maar heeft rubrics ontwikkeld ten behoeve van de AACSB-accreditatie. Daarnaast bekijkt het OMT alle masterproeven om te zien of een bepaald aspect versterkt moet worden, bijvoorbeeld de literatuurstudie.

Docenten zijn positief over de evaluatievergaderingen met studenten, omdat verbeterpunten die daar aan de orde komen, snel opgelost kunnen worden. Docenten hoeven niet te wachten op de online enquêtes aan het eind van hun opleidingsonderdeel. Het OMT is het belangrijkste orgaan voor gesprekken over onderwijskwaliteit. Zij besluiten bijvoorbeeld dat een docent een kwaliteitstraject ingaat met de dienst OBKZ als de slaagcijfers te laag zijn en de studenten commentaar hebben op het opleidingsonderdeel. De betreffende docent vindt dat deze begeleiding goed heeft geholpen. Naast het OMT zijn de Faculteitsraad en de jaarlijkse onderwijsdag de gremia waar de kwaliteit van het onderwijs aan de orde komt.

Terugkijkend op het gesprek vindt de commissie dat onder de docenten een kwaliteitscultuur zeker aanwezig is. Iedereen is goed geïnformeerd en gemotiveerd om deel te nemen aan de kwaliteitszorgprocessen.

Dag 2. Dialogsessie 3: VISIO-O, Beleidsinformatica, gesprek studenten

De commissie vraagt de studenten naar hun ervaringen met kwaliteitszorg in de opleiding. De studenten noemen verschillende kanalen die daarvoor gebruikt worden: de evaluatievergaderingen die het OMT organiseert, de STUVER-overleggen die de faculteitscoördinator van StuRa elk semester voor alle studenten van de betreffende faculteit organiseert, de anonieme vragenlijsten aan het eind van een semester en de rol van het OMT-studentlid. De verslagen van evaluaties zijn zichtbaar op Blackboard. Ook krijgen studenten informatie over wat er met de aangedragen punten is gedaan. In het algemeen is de respons bij de online studentbevragingen niet hoog, maar de studenten ervaren dat niet als een probleem. Door het 'community'-gevoel in de opleiding voelen ze zich namelijk vrij genoeg om rechtstreeks naar de docent te stappen als er iets is. Het 'community'-gevoel wordt versterkt door gezamenlijke activiteiten voor docenten en studenten. Als voorbeeld noemen de studenten de studietrip naar Frankfurt, gekoppeld aan een bedrijfsbezoek.

Het studentlidmaatschap van het OMT staat open voor iedereen. Als niemand zich meldt, helpt de StuRa geschikte vertegenwoordigers te zoeken. Een OMT-studentlid fungeert als klassenvertegenwoordiger die actief naar input van medestudenten zoekt. De faculteitscoördinator StuRa is het aanspreekpunt voor alle opleidingen in de faculteit en voert elk semester een overleg met alle vertegenwoordigers. De verslagen daarvan gaan naar de studenten en de OMT-voorzitters. Eventuele problemen worden opgepakt in het OMT of in de hogere organen waar de StuRa vertegenwoordigd is (Onderwijsraad, Raad van Bestuur). In één van de opleidingen liet het 'community'-gevoel te wensen over, maar in het algemeen hebben zich tot nu toe geen grote problemen voorgedaan.

De commissie vraagt of ook het niveau van de opleiding en de actualiteit van het studiemateriaal in het OMT ter sprake komen. De studenten beamen dat. In het algemeen komen de kwaliteitsinstrumenten per opleidingsonderdeel, zoals de studieleidraad, aan de orde. Daarnaast wordt gesproken over het komende AACSB-accreditatietraject. De studenten vinden dat ze in de bachelor en master een brede basis van wetenschappelijke disciplines krijgen als fundament. Het merendeel van de literatuur is internationaal georiënteerd en studenten krijgen recente congrespapers en artikelen aangereikt. Het academisch niveau wordt in de bachelor- en masterproef getoetst. Een vergelijkende analyse en recente literatuur horen daar onderdeel van uit te maken. Stages in de master zijn niet verplicht, maar zijn een optie, naast een onderzoeksminder, een internationaliseringsminor of extra vakken ter verbreding of verdieping. Studenten zijn tevreden over het matchingsproces bij de stages. De meeste stagemogelijkheden liggen in de regio, maar er zijn ook mogelijkheden buiten de regio.

Na afloop van het gesprek stelt de commissie vast dat de studenten zichzelf en hun opleiding goed hebben gepresenteerd. Het gesprek was verhelderend en verliep in een aangename sfeer.

Dag 2. Dialoogsessie 4: VISIO-O, Beleidsinformatica, gesprek werkveld en visiecommissie

Aan het gesprek nemen vertegenwoordigers van het werkveld en de visiecommissie Beleidsinformatica uit 2019 deel, en ook een lid van de meer recente visiecommissie Handelswetenschappen uit 2022. De commissie vraagt aan de leden van de visiecommissies of de opdracht voor hen helder was en hoe ze die hebben ingevuld. De voorzitter van de visiecommissie Beleidsinformatica vindt dat het een goed gestructureerd proces was, met tijdige en inhoudelijk goede informatie. De visiecommissie toetste het academische niveau door vooraf uitgebreid te kijken naar het curriculum, de competenties en leerlijnen, en tijdens de bezochtdag te spreken met het OMT en studenten. Doordat de voorzitter een goed beeld had van vergelijkbare opleidingen door een recente benchmarkoefening van opleidingen in de Verenigde Staten en Europa, voelde hij zich in staat een oordeel over deze opleiding uit te spreken. In de commissie zaten geen andere academici. Het programma bood ruimte om een aantal theses te bekijken en te bespreken. Daarvoor was een half uur uitgetrokken, wat volgens de voorzitter voldoende was. De visiecommissie Handelswetenschappen had de theses en stageverslagen vooraf toegestuurd gekregen. Een deel van de leden was jurylid bij theses van de UHasselt en bij andere universiteiten. Dat stelde hen in staat het niveau te vergelijken.

In de visiecommissie Beleidsinformatica waren alle leden, behalve de voorzitter, alumni van de UHasselt. Een van de leden kon door een ongeval niet fysiek aanwezig zijn bij het bezoek. Hij leverde zijn input via de voorzitter. In de visiecommissie Handelswetenschappen zaten meerdere leden die geen UHasselt-alumnus waren en had een aantal leden wel een academische achtergrond. Beide commissies waren zich bewust van hun tweeledige opdracht: een oordeel geven over het niveau en suggesties ter verbetering formuleren. In de visiecommissie beleidsinformatica lag het eerste deel van de opdracht vooral bij de voorzitter, het tweede deel bij de alumnileden. De visiecommissie Handelswetenschappen besprak beide aspecten. Volgens het lid van deze commissie was dit een evenwichtige discussie. De commissie vraagt of één dag voldoende is voor de opdracht van een visiecommissie en of de leden eventueel ook twee dagen beschikbaar zouden zijn. Voor de voorzitter van de visiecommissie Beleidsinformatica zou dat geen probleem zijn, maar alle leden uit het werkveld vinden dat een te zware belasting. Ze vinden twee dagen ook niet nodig.

Tot slot vraagt de commissie hoe het werkveld buiten de visiecommissie betrokken wordt bij de opleiding. Dat blijkt een combinatie te zijn van stage- en thesisbegeleiding en het geven van gastlessen en workshops. Ze voelen zich uitgenodigd door de UHasselt om mee te denken over relevante thema's.

Terugblikkend vindt de commissie dat de tijd om theses te bestuderen voor de visiecommissie Beleidsinformatica te beperkt was en dat het niet adequaat is als slechts één van de leden

een academicus is. Op die manier kan in de visiecommissie geen inhoudelijk gesprek over het niveau en bijvoorbeeld de onderzoekslijn in de opleiding plaatsvinden. De commissie is zich ervan bewust dat het accent op het beroepenveld past bij de opleiding, maar vindt dat niet vergeten moet worden dat het om een universitaire opleiding gaat.

Dag 2. Dialoogsessie 5: Civic in het transversaal beleid

De commissie poneert de stelling dat alle moderne universiteiten een zekere mate van civic in hun aanpak en attitude hebben en vraagt waarin de UHasselt zich op dit vlak onderscheidt. De gesprekspartners zien het verschil vooral in de rol die de UHasselt speelt in de regio, bijvoorbeeld door deelname aan het strategisch actieplan Limburg en triple-helixprojecten om de innovatiepotentie te verhogen. Bedrijven in de regio tonen in het algemeen een gebrek aan internationalisering en innovatie. De UHasselt ziet zichzelf als katalysator om aan deze zwaktes te werken. Het middenveld kijkt sterk naar de UHasselt om een proactieve rol in het werkveld op te nemen, bijvoorbeeld op het terrein van duurzaamheid. De Vlaamse en Limburgse overheid steunen de ambitie eveneens van harte, maar stellen er geen aanvullende financiën voor beschikbaar. De UHasselt meent dat haar toetreding tot een Europees netwerk van partners in vergelijkbare mijnregio's kan helpen om het internationale karakter van de regio te versterken. De optie om meer Engelstalige opleidingen aan te bieden en zo meer buitenlandse studenten op te leiden die in de regio werk kunnen vinden, is door de strikte taalwetgeving zeer moeilijk.

De commissie vraagt naar de implementatie in de opleidingen. Voor de civic missie zijn in het onderwijsbeleidsplan 2022-2029 operationele doelstellingen geformuleerd, namelijk dat de UHasselt een instellingsbreed en gevarieerd aanbod aan civic activiteiten biedt, en dat de opleidingen studenten civic activiteiten aanbieden. De commissie vraagt hoe dat in de praktijk zal gaan, omdat opleidingen niet verplicht zijn civic in hun onderwijs op te nemen. De doelstelling moet gezien worden als een inspanningsverbintenis. In eerste instantie richt de UHasselt zich op een gemeenschappelijke taal en *mindset*. Door brede communicatie in nieuwsbrieven en speeches en door studenten in contact te brengen met civic projecten probeert ze hen mee te nemen in het gedachtengoed, zodat civic voor hen een evidentie wordt. Opleidingen kunnen subsidies voor innovatieve onderwijsprojecten aanvragen. Door de projectlijn civic stimuleert de universiteit opleidingen in te zetten op de civic doelstelling.

In de nabespreking stelt de commissie vast dat ze het volledig eens is met de betekenis van de UHasselt voor de regio. Het is haar echter nog niet helemaal duidelijk hoe zich dat verhoudt tot het profiel van een civic universiteit in brede zin en wat het betekent voor opleidingen en studenten. De volgende gesprekken kunnen daar meer inzicht in geven.

Dag 2. Dialoogsessie 6: Civic in het onderwijs (beleidsplan en opleidingen)

Als start van dit gesprek nodigt de commissie alle aanwezige vertegenwoordigers van faculteiten en *schools* uit om in twee minuten toe te lichten wat hun project behelst. Dat levert een breed spectrum op van innovatieve onderwijsprojecten, leerlijnen en opleidingsonderdelen. Daarnaast is de trekkersgroep van het civic onderwijsbeleidsplan bezig een keuzevak uit te werken, waarin o.a. studenten uit verschillende faculteiten samenwerken aan maatschappelijke uitdagingen die in de regio spelen, om zich civic te engageren.

De commissie is onder de indruk van de vele initiatieven en is benieuwd hoe de studenten ze waarderen. Evaluaties laten zien dat deelname aan de projecten leidt tot meer engagement en empathie. De docenten merken dat studenten trots zijn op waar ze aan meewerken, vooral op de toepasbaarheid en maatschappelijke meerwaarde van wat ze geleerd hebben. Niet alle studenten zijn zich ervan bewust dat ze met een civic opdracht bezig zijn, maar vertonen wel een *sparkle* als ze erover praten. Dat willen de docenten vasthouden. Daarom zijn ze er ook geen voorstander van deze projecten verplicht te stellen, zoals de commissie suggereert. Verplichting heeft voor hen een negatieve connotatie. Volgens hen is de *sparkle* groter als deelname niet verplicht wordt, omdat de trots bij studenten dan groter is. Ze zijn ervan overtuigd dat een bottom-up-aanpak sterker is en tot meer groei zal leiden. Alleen in

de faculteit Architectuur en Kunst hebben de opleidingen een expliciete civic leerlijn van jaar 1 tot 5, die effectief wordt geëvalueerd.

Een stafmedewerker kwaliteitszorg, lid van de trekkersgroep, licht toe dat de UHasselt in het nieuwe onderwijsbeleidsplan bij de doelstellingen heeft vastgelegd dat elke opleiding in de eerstkomende academiejaren een civic opleidingsonderdeel en activiteit moet hebben en daarover jaarlijks zal rapporteren. Bij de bespreking in de Onderwijsraad bleek dat deze aanpak in de instelling gedragen wordt. De dienst OBKZ gaat het monitoren op basis van vastgestelde criteria: (1) samenwerking met externe partners, (2) verdieping van academische en praktijkgerichte competenties in regionale maatschappelijke behoeften/uitdagingen, en (3) reflectie over een complexe, regionale maatschappelijke behoefte/uitdaging en de mogelijke eigen impact hierop. Een opleidingsonderdeel dient aan alle drie criteria te voldoen, bij een activiteit moet de blik op de Limburgse gemeenschap en regionale maatschappelijke behoeften/uitdagingen centraal staan.

De commissie kijkt terug op een inspirerend gesprek en vindt dat de UHasselt minder bescheiden moet zijn over wat er aan civic activiteiten gebeurt. Als er op dit moment geen draagvlak is om civic voor alle studenten te verplichten, lijkt het de commissie wel raadzaam duidelijk te expliciteren wat er in de verschillende opleidingen gebeurt. Wellicht kunnen alumni uitgenodigd worden hierop terug te blikken en dit te noteren op de website van de UHasselt.

Dag 2. Dialoogsessie 7: Civic studenten

De dialoog met de studenten bevestigt wat de commissie in het gesprek met de docenten hoorde. De studenten beschrijven de activiteiten en projecten waar ze aan hebben meegedaan en zien daarin een duidelijke maatschappelijke en persoonlijke meerwaarde. Desgevraagd menen sommigen dat expliciete vermelding van deze civic activiteiten in het diplomasupplement nuttig kan zijn.

De commissie waardeert het enthousiasme van de studenten in dit gesprek. De commissie trekt uit de gesprekken over de civic missie van de UHasselt de conclusie dat het belangrijk is de visie te expliciteren en de gevolgde activiteiten als onderscheidend kenmerk op te nemen in het diplomasupplement, zowel in het belang van de studenten als van de universiteit zelf.

Open consultatie

Voor de open consultatie hebben negen studenten schriftelijk gereageerd, waarvan zeven anoniem. Twee studenten wilden van de mogelijkheid gebruik maken hun punt mondeling toe te lichten. De commissie heeft hen beide ontvangen. De aangedragen punten waren – uiteraard – relevant voor de betrokkenen, maar niet zodanig dat ze de oordeelsvorming van de commissie hebben beïnvloed.

Intern overleg

De commissie loopt de beoordelingsgrond uit het beoordelingskader langs, en bespreekt daarbij concreet alle vragen en aspecten waarop ze de instellingen moet beoordelen. Op basis van de gesprekken komt de commissie tot de conclusie dat haar oordeel op de meeste punten positief is. De governance-structuur is complex maar voor de instelling werkbaar, het aantal en de inhoud van de civic activiteiten heeft de commissie aangenaam verrast, en de VISIO-O-cyclus heeft tot een continu en gedragen kwaliteitszorgsysteem geleid. De zorg van de commissie zit bij de visiecommissie als belangrijk onderdeel van VISIO-O. Volgens het kader moet een instelling op internationaal aanvaardbare wijze de kwaliteit van opleidingen borgen. Op grond van wat de commissie van en over de visiecommissies heeft gehoord, heeft ze twijfels over de samenstelling, benoeming, opdrachtformulering en werkwijze van de visiecommissies. De visiecommissies van Biomedische wetenschappen en Beleidsinformatica deden hun werk in 2019. Mogelijk is er sindsdien verbetering opgetreden. Alvorens tot een definitief oordeel te komen heeft de commissie behoefte aan een nader overleg met de rector, vicerector onderwijs, academisch beheerder, directeur OBKZ en een stafmedewerker KZ, dat wil zeggen de groep die voorzien is voor de afsluitende dialoog.

Terugkoppeling

De commissie bedankt de UHasselt voor de organisatie van beide bezoeken, de goede ontvangst en verzorging, en de open gesprekken. Het verdiepende bezoek concentreerde zich op drie vragen: de governance-structuur, VISIO-O in twee opleidingen, en de civic missie. De gesprekken hebben de commissie een goede indruk gegeven van de instelling. Het is duidelijk dat de UHasselt na de vorige visitatie grote stappen heeft gezet in communicatie en organisatie en ook goede opvolging heeft gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige visitatie.

De commissie vindt de governance-structuur van de tUL erg complex, maar realiseert zich dat daar weinig aan gewijzigd kan worden vanwege de politieke onvermijdelijkheid van context en decretale opdracht. De commissie stelt vast dat de tUL een samenwerkingsverband is van twee bevlogen instellingen met elk een verantwoordelijkheid voor de eigen regio. Het is goed dat de samenwerking benut wordt om tot een passend opleidingsportfolio te komen. De gesprekken over civic waren in het bijzonder een aangenaam onderdeel van het verdiepende bezoek. VISIO-O is naar het oordeel van de commissie in de kern een goed systeem, over de interne component is de commissie zeer tevreden, maar bij de externe component, de visiecommissies, heeft ze twijfels.

Wat betreft de standaarden van het beoordelingskader is de commissie van oordeel dat het onderwijsbeleid aansluit bij de onderwijsvisie van de instelling en bij de maatschappelijke uitdagingen waarmee de instelling geconfronteerd wordt. De uitwerking van de civic missie past goed bij de maatschappelijke uitdagingen in de regio en wordt in de instelling breed gedragen. De UHasselt verzekert dat het onderwijsbeleid toewerkt naar de vooropgestelde doelen en maakt daarbij gebruik van haar geringe omvang door korte lijnen aan te houden met regio en studenten. Het is voor de commissie wel de vraag of de governance-structuur die de UHasselt heeft ingericht, eventuele groei voldoende kan accommoderen. Ze denkt daarbij aan de rol van het CvD dat nu al een intensief vergaderschema heeft.

De commissie complimenteert de UHasselt met VISIO-O als kwaliteitssystem. De rol van de OMT's, de betrokkenheid van docenten en studenten, de input van visiecommissies en onderwijskwaliteitsrapporten met een strategieplan als uitkomst, de opvolging in jaarplannen en jaarrapporten, en de rol van het CvD zijn positieve punten. Het heeft ook tot een effectieve kwaliteitscultuur geleid. VISIO-O moet echter ook in staat zijn op internationaal aanvaardbare wijze de kwaliteit van opleidingen te borgen. De commissie heeft bedenkingen bij de wijze waarop de UHasselt de externe academische blik organiseert en vindt dat de *critical friends* te dichtbij gezocht worden. Concreet heeft de commissie vragen bij:

1. de samenstelling van de visiecommissie: wordt daarbij voldoende objectiviteit en deskundigheid geborgd? Het is te beperkt als slechts één lid in de commissie (zoals bij Beleidsinformatica) een oordeel moet uitspreken over het academische niveau en als er daardoor binnen de visiecommissie geen debat gevoerd kan worden over de ontwikkeling van de discipline. Inhoudelijk deskundigen zouden meer extern moeten zijn, meer dan één alumnus is te veel. Het is van belang zoveel mogelijk objectiviteit naast nabijheid te organiseren.
2. de benoeming van visiecommissieleden: deze vindt nu plaats door de Faculteitsraad op voorspraak van het OMT. De commissie meent dat meer centrale zeggenschap op het niveau van rector of vicerector leidt tot een scherpere blik op deskundigheid en onafhankelijkheid.
3. de opdrachtformulering: het dient de visiecommissie voldoende duidelijk te zijn dat van haar zowel een uitspraak verwacht wordt over het academische niveau van de opleiding (bij voorkeur in een aparte paragraaf), als een advies over de ontwikkeling van de opleiding. Het is wellicht aan te bevelen dat de opleiding vooraf een aantal vragen formuleert waarop ze graag een reflectie van de visiecommissie tegemoet ziet.
4. de werkwijze: voor de beoordeling van het (eind)niveau van een opleiding is bestudering van eindwerken een belangrijke toetssteen. Daarvoor is onvoldoende gelegenheid als dat

op de bezookdag zelf moet gebeuren, tenzij de tijd voor het bezoek wordt uitgebreid naar meer dan één dag. Mogelijk is een dergelijke uitbreiding noodzakelijk als een visiecommissie niet uit alumni, maar uit externe leden bestaat. Zij hebben immers meer tijd nodig om zich een beeld te vormen van de opleiding.

De commissie is benieuwd of het bestuur deze punten herkent. De rector had deze vragen van de commissie al enigszins verwacht op basis van wat deelnemers aan de gesprekken terugkoppelden. De deelname van alumni aan de visiecommissies was in eerste instantie een bewuste keuze van de UHasselt omdat zij vanuit hun betrokkenheid kritisch zijn en misverstanden over opleidingen gemakkelijker voorkomen kunnen worden. Als een externe commissie echter van oordeel is dat een visiecommissie meer extern moet worden samengesteld, zal de UHasselt dat advies zeker opvolgen. Dit past ook bij de meer recente praktijk: sinds 2020 zijn geen alumni meer benoemd als voorzitter, *peer* of inhoudelijk expert en zijn ook steeds meer dan één academisch profiel aanwezig geweest. Ook in een rol voor het rectoraat bij de samenstelling en benoeming van visiecommissies (zoals al gesuggereerd door de dienst KZ in dialoogsessie 3 op de eerste dag van het verdiepende bezoek) en in een duidelijker opdrachtformulering kan men zich vinden. De werkwijze is op basis van de ervaringen deels al aangepast bij de meest recente visiecommissies: een visiecommissie krijgt een maand vooraf de documenten ter voorbereiding toegestuurd. Daarbij horen ook bachelor- en masterproeven. Tijdens het bezoek wordt tijd ingeruimd om ze te bespreken.

De commissie vindt dit positieve ontwikkelingen. Ze benadrukt nogmaals dat het goed is kritische alumni te gebruiken als adviseurs, maar dat het voor de borging van het afstudeerniveau essentieel is internationale weerstand op te zoeken. De UHasselt is het daarmee eens en vertelt over een experiment bij de educatieve masteropleidingen waar *external examiners* worden ingezet bij de beoordeling van eindwerken en een onafhankelijke toetscommissie is ingericht. Mogelijk wordt dit op termijn uitgerold over alle opleidingen.

De commissie wil zich nog kort beraden op haar definitieve oordeel en stelt voor dat zowel bestuur als commissie reflecteren op wat gezegd is, en dat daarna het bezoek wordt beëindigd met een afsluitend gesprek.

Intern overleg

De commissie stelt vast dat de meest recente visiecommissies in samenstelling en werkwijze verbeterd zijn ten opzichte van de visiecommissies uit 2019. In combinatie met de toezegging van de rector dat de UHasselt de aanbevelingen van de commissie zal volgen en op basis van het geheel van het VISIO-O proces en -model heeft de commissie vertrouwen in structurele verbetering. Daarnaast wil de commissie in het afsluitende gesprek aanbevelingen meegeven over civic en internationalisering.

Afsluitend gesprek

Het afsluitende gesprek haakt terug in op de eerste terugkoppeling en de resultaten van die bespreking. De commissie geeft tevens twee aanvullende verbeterpunten, waarvan ze de eerste als aanbeveling ziet. Ten eerste adviseert ze de civic activiteiten en opleidingsonderdelen expliciet in kaart te brengen en zichtbaar te maken voor de buitenwereld. Zo kan de UHasselt zich als civic universiteit sterker profileren. Ten tweede meent de commissie dat een groter aantal Engelstalige opleidingen kan bijdragen aan versterking van de regio. In onderzoek speelt Engels een steeds grotere rol, wat ook blijkt uit het feit dat de helft van de promovendi uit het buitenland komt. Een sterkere verbinding van onderzoek, onderwijs en bedrijfsleven kan de innovatie van de regio een impuls geven.

Tot slot vraagt de commissie wat de reactie van de UHasselt is op de terugkoppeling van de commissie en de adviezen ten aanzien van de visiecommissies. De rector verwijst naar de actieve wijze waarop de UHasselt gewerkt heeft aan de adviezen van de vorige reviewcommissie en zegt toe dat de commissie ook nu op het engagement van de universiteit kan rekenen. Hiermee komt het bezoek tot een eind.

3. Oordeel

Het oordeel van de commissie betreft zowel de UHasselt als de universitaire campus Hasselt/Diepenbeek van de tUL. Wat betreft de tUL heeft de commissie zich in haar onderzoek vooral gericht op de bestuurlijke vormgeving en de governance. Het kwaliteitszorgsysteem volgt de operationele structuur van de UHasselt. Om zicht te krijgen op de kwaliteitszorg in de tUL heeft de commissie ervoor gekozen in de verdiepende trail exemplarisch naar een opleiding van tUL en UHasselt te kijken. De civic missie van de instellingen is vertaald in onderwijsbeleid en verankerd in het onderwijs, dus gemeenschappelijk voor alle opleidingen. De commissie keek daar naar een brede waaier van tUL- en UHasselt-opleidingen om die verankering in het onderwijs te onderzoeken.

De UHasselt profileert zich als civic universiteit en wil door haar opleidingsaanbod en onderzoek bijdragen aan de sociale en economische groei van de regio waarin ze is gevestigd, de provincie Limburg. De uitwerking van de civic missie en de sterke banden met het werkveld passen goed bij de maatschappelijke uitdagingen in de regio en worden in de instelling breed gedragen. De tUL heeft over de jaren een opleidingsaanbod weten te realiseren dat duidelijke voordelen heeft voor de regio en de studenten. De bestuurlijke structuur is door de verschillen in wetgeving in Vlaanderen en Nederland complex, maar bestuur en medewerkers hebben daar in de praktijk weinig problemen mee. De commissie stelt vast dat het onderwijsbeleid van de instellingen aansluit bij de onderwijsvisie en de maatschappelijke uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden. Voor de nadere uitwerking en implementatie van de civic missie heeft de UHasselt beleidslijnen en doelstellingen geformuleerd. Hierdoor zal het reeds rijke scala aan civic opleidingsonderdelen en activiteiten verder uitgebreid worden. De commissie adviseert de civic activiteiten expliciet zichtbaar te maken voor de buitenwereld.

Binnen de faculteiten en *schools* zijn de OMT's verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van het onderwijs. De voorzitters daarvan overleggen met elkaar in de Onderwijsraad. Het CvD is gepositioneerd tussen de opleidingen en de Raad van Bestuur en blijkt goed in staat zijn rol als kwaliteitsbewaker te vervullen. Het CvD wordt ondersteund door de dienst KZ, die zijn onafhankelijkheid goed waarmaakt en daardoor als gezaghebbend wordt gezien door opleidingen en bestuur. Momenteel onderzoekt de dienst of meer directe verbindingen met de faculteiten mogelijk zijn om op die manier meer gerichte ondersteuning te kunnen bieden, conform de organisatie van de dienst OODI, zonder daarbij de onafhankelijkheid te verliezen. Door de kleinschaligheid van de universiteit weten alle betrokkenen elkaar gemakkelijk te vinden. Dat draagt bij aan gedragen besluitvorming. Als de UHasselt de door haar geambieerde groei weet te realiseren zou deze werkwijze onder druk komen te staan. Het is raadzaam daar tijdig over na te denken, maar de commissie is van oordeel dat de instellingen adequaat verzekeren dat het onderwijsbeleid toewerkt naar de vooropgestelde doelen.

Om de uitvoering van onderwijsbeleid op opleidingsniveau te verzekeren maakt de UHasselt gebruik van het kwaliteitszorgsysteem VISIO-O. Dit systeem heeft geleid tot een continu en gedragen proces van kwaliteitszorg in de opleidingen. Een belangrijk onderdeel van VISIO-O zijn de visiecommissies. De commissie vindt het belangrijk dat de UHasselt blijft bewaken dat samenstelling en werkwijze van de visiecommissies in overeenstemming zijn met hun tweeledige opdracht, namelijk dat ze de opleidingen niet alleen adviseren over hun verdere ontwikkeling, maar ook een oordeel uitspreken over het academische niveau ervan. De commissie stelt vast dat de UHasselt de werkwijze inmiddels zodanig heeft aangepast dat ze op internationaal aanvaardbare wijze de kwaliteit van elke opleiding onder haar Eigen regie borgt.

De commissie concludeert dat het kwaliteitszorgsysteem VISIO-O, gekoppeld aan de korte lijnen in de organisatie en de vertegenwoordiging en betrokkenheid van studenten op alle niveaus, ervoor zorgt dat er sprake is van een sterke kwaliteitscultuur in de hele instelling.

De commissie doet de volgende aanbevelingen:

1. Denk tijdig na over de optimale bestuurlijke structuur bij groei van de instelling;
2. Maak de civic profilering en activiteiten expliciet zichtbaar voor de buitenwereld;
3. Blijf de balans tussen nabijheid en objectiviteit in de visiecommissies bewaken en maak dit zichtbaar in de benoemingsprocedure, opdrachtformulering en werkwijze.

Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel van de commissie over de kwaliteitszorg van de UHasselt en de tUL.

Bijlage 1: Samenstelling van de commissie

De beoordeling is gebeurd door een commissie van deskundigen aangesteld en getraind door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Professor dr. Elmer Sterken (*voorzitter*), hoogleraar Monetaire economie; voorheen Rector Magnificus aan de Rijksuniversiteit Groningen.

Professor dr. Antonia Aelterman (*commissielid*), ere-hoofddocent van de Universiteit Gent. Eerder was ze er verbonden aan de Vakgroep Onderwijskunde en had ze een onderwijsopdracht in de specifieke lerarenopleiding en in de master pedagogische wetenschappen.

Professor dr. Frank van der Duijn Schouten (*commissielid*) voorzitter van het College van Bestuur van de Open Universiteit sinds november 2021; voorheen interim rector magnificus van de Erasmus Universiteit Rotterdam, oud-Rector magnificus Tilburg University en Vrije Universiteit Amsterdam, en hoogleraar Toegepaste wiskunde.

Raymonda Verdyck (*commissielid*), ex-afgevaardigd bestuurder van het GO!-onderwijs.

Sofie Férauge (*student-commissielid*) masterstudent Ingenieurswetenschappen: chemie en materialen aan de VUB.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Daphne Carolus** (procescoördinator), beleidsmedewerker NVAO.
- **Marianne van der Weiden** (extern secretaris).

Alle commissieleden en de secretaris hebben de deontologische code van de NVAO ondertekend.

Bijlage 2: Programma voor de dialoog met de instelling

Verkennde dialoog 16 maart 2022

8.30 – 9.20	Meet en greet (foyer)
9.20 – 9.30	Pauze – installeren commissie
9.30 – 10.20	Dialoog 1: van transversaal beleid naar onderwijsbeleid
10.20 – 10.30	Pauze
10.30 – 11.20	Dialoog 2: visie op onderwijs en onderwijsbeleid
11.20 – 11.30	Pauze
11.30 – 12.00	Dialoog 3: Studentenparticipatie @ UHasselt
12.00 – 13.00	Besloten lunch
13.00 – 14.00	Dialoog 4: Monitoring van het onderwijs
14.00 – 14.10	Pauze
14.10 – 15.10	Dialoog 5: Borging van onderwijskwaliteit met inbegrip van kwaliteitscultuur
15.10 – 15.20	Pauze
15.20 – 16.30	Dialoog 6: Campustour @ Diepenbeek
16.30 – 17.30	Interne bespreking commissie
17.30 – 18.00	Slotdialoog

Verdiepende dialoog – dag 1 - locatiebezoek 18 mei 2022

8.30 – 9.00	Ontvangst
9.00 – 9.45	Gesprek tUL Governance
9.45 – 10.00	Pauze
10.00 – 11.15	Dialoog College van Decanen
11.15 – 11.30	Pauze
11.30 – 12.15	Dialoog Kader VISIO-O, kwaliteitszorg en rapport onderwijskwaliteit
12.15 – 13.15	Besloten lunch
13.15 – 14.00	Dialoog Biomedische wetenschappen – OMT, decaan, voorzitter examencommissie
14.00 – 14.15	Pauze
14.15 – 14.45	Dialoog Biomedische wetenschappen – docenten
14.45 – 15.00	Pauze
15.00 – 15.30	Dialoog Biomedische wetenschappen – studenten
15.30 – 15.45	Pauze
15.45 – 16.15	Dialoog Biomedische wetenschappen – werkveld en visiecommissie
16.15 – 17.15	Interne bespreking commissie

Verdiepende dialoog – dag 2 - 19 mei 2022

8.30 – 9.00	Ontvangst
9.00 – 9.45	Dialoog Beleidsinformatica – OMT, decaan, voorzitter examencommissie
9.45 – 10.00	Pauze
10.00 – 10.30	Dialoog Beleidsinformatica – docenten
10.30 – 10.45	Pauze
10.45 – 11.15	Dialoog Beleidsinformatica – studenten
11.15 – 11.30	Pauze
11.30 – 12.00	Dialoog Beleidsinformatica – werkveld en visiecommissie
12.00 – 13.00	Besloten lunch
13.00 – 13.45	Dialoog Civic in het transversaal beleid
13.45 – 14.00	Pauze
14.00 – 14.45	Dialoog Civic in ons onderwijs (onderwijsbeleidsplan en de opleidingen)
14.45 – 15.00	Pauze
15.00 – 15.45	Dialoog Civic studenten
15.45 – 16.00	Pauze
16.00 – 16.30	Open spreekuur
16.30 – 17.00	Interne bespreking commissie
17.00 – 17.15	Terugkoppeling met dagelijks bestuur
17.15 – 17.30	Interne bespreking commissie
17.30 – 17.45	Afsluitende dialoog

Bijlage 3: Verantwoording

De in dit rapport opgenomen beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het *“Beoordelingskader instellingsreview”* van juni 2020, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 27 november 2020.

Nadat de aanvraag ingediend door de instelling ontvankelijk werd verklaard, heeft de NVAO een commissie samengesteld. Deze commissie werd goedgekeurd door het dagelijks bestuur van de NVAO. De instelling tekende geen bezwaar aan tegen de commissie.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de instelling verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan een voorbereidend overleg heeft elk commissielid een eerste waardering opgemaakt en werden vragen opgesteld.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden heeft de commissie verder alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens de dialoog met de instelling voorbereid.

Aan de hand van NVAO's Waarderende Aanpak heeft de commissie zich tijdens de dialoog verder verdiept in de context van de instelling en op basis daarvan een onderzoek gevoerd dat haar in staat stelt om samen met de instelling gemeenschappelijke inzichten op te bouwen omtrent de status van de implementatie van het onderwijsbeleid en de kwaliteitsborging binnen de instelling.

Tijdens de afrondende werkzaamheden heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een holistisch oordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van beoordelingsrapport. Eens alle commissieleden hadden ingestemd met de inhoud van het beoordelingsrapport, heeft de voorzitter van de commissie het beoordelingsrapport vastgesteld. Het door de voorzitter vastgestelde beoordelingsrapport werd aan de NVAO bezorgd.

Bijlage 4: Overzicht van het bestudeerde materiaal

Documentatie beschikbaar gesteld bij de aanvraag

- Kritische reflectie (met bijlagen)

Documenten beschikbaar gesteld voorafgaand aan de verdiepende dialoog

- Aanvulling Kritische reflectie (met bijlagen)

Van de gekozen opleidingen (Biomedische wetenschappen en Beleidsinformatica) voor de verdiepende trail VISIO-O:

- het opleidingsportfolio;
- het uitgebrachte rapport van de visiecommissie;
- het uitgebrachte rapport onderwijskwaliteit;
- de borgingsbeslissing;
- het strategieplan dat op basis hiervan tot stand is gekomen;
- het meest recente jaarrapport.

Documenten die (bijkomend) ter inzage beschikbaar gesteld werden tijdens de bezoeken

- Kader VISIO-O 'Onderwijskwaliteit in dialoog' (papieren versie in aanvulling op digitale versie bij Kritische reflectie);
- Onderwijsregeling, examenregeling en rechtspositieregeling voor studenten van UHasselt en tUL 20221-2022 (papieren versie in aanvulling op digitale versie bij Kritische reflectie);
- Jaarverslag 2020;
- Onderwijsjaarverslag 2020;
- UHasselt magazine 1-4 jaargang 2021;
- Magazine Nu weet je het (2x);
- Stumag 21-22 intronummer.

Colofon

UNIVERSITEIT HASSELT EN TRANSNATIONALE UNIVERSITEIT LIMBURG • VL110189-21

Instellingsreview • Beoordelingsrapport

12 juli 2022

Samenstelling: NVAO • Vlaanderen

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net